

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 5-6 czerwca 2014 r. na kierunku teologia prowadzonym na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: dr hab. Elżbieta Osewska, członek PKA

członkowie:

dr hab. Beata Bilicka, 1 ekspert merytoryczny, dydaktyka

prof. dr hab. Józef Stala, 2 ekspert merytoryczny, kadra

Edyta Prociak, ekspert ds. studenckich

mgr Grzegorz Kołodziej, ekspert ds. formalno-prawnych

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego na kierunku teologia odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Poprzednia ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2008 i zakończyła wydaniem oceny pozytywnej (uchwała nr 577/2008 Prezydium PKA z dnia 4 września 2008 r.), z okresem jej obowiązywania do roku akademickiego 2013/2014.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z pracownikami i studentami ocenianego kierunku. W czasie wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału, dokonał analizy i oceny dokumentów zgromadzonych przez władze Jednostki oraz otrzymanych na prośbę Zespołu Oceniającego podczas wizytacji. Członkowie Zespołu Oceniającego odbyli spotkania ze studentami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi i pracownikami administracyjnymi. Przeprowadzono hospitacje jak również spotkania i rozmowy wyjaśniające różne kwestie związane z akredytacją. Analizie poddano prace dyplomowe, które oceniano pod względem formalnym, merytorycznym oraz ewentualnego podobieństwa do innych materiałów. Zespół Oceniający wskazuje, iż władze Uczelni, Wydziału i kierunku zapewniły jego członkom bardzo dobre warunki pracy, służąc także wyczerpującymi wyjaśnieniami oraz wszelkimi dodatkowymi informacjami.

Na podstawie zebranych danych Zespół Oceniający przygotował Raport z wizytacji, który przedstawia władzom Uczelni i Wydziału.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki

Wydział Teologiczny został utworzony 9 stycznia 2004 r., staraniem władz Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Arcybiskupa Szczecińsko-Kamieńskiego. Senat Uniwersytetu Szczecińskiego uchwałą nr 33/2003 z dnia 24 kwietnia 2003 r. wyraził zgodę na utworzenie na Uniwersytecie Szczecińskim Wydziału Teologicznego. Należy podkreślić, iż w chwili powstania nie była to całkowicie nowa jednostka. Wydział bowiem powstał z istniejących znacznie wcześniej w Szczecinie, Koszalinie i Gorzowie Wielkopolskim zamiejscowych ośrodków dydaktycznych Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz działającego przez 25 lat w Szczecinie Punktu Konsultacyjnego Instytutu Studiów nad Rodziną Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Od listopada 2007 r. Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora z teologii nadane decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów nr BCK-I-U-330/2007, a od 24. lutego 2014 r., również doktora habilitowanego w zakresie nauk teologicznych nadane decyzją nr BCK-I-U-310/2013.

Według § 6 umowy z dnia 9 stycznia 2004 r. między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie utworzenia i funkcjonowania Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego: „studia na kierunku teologia obejmują studia magisterskie (ogólne studium wg 2 odrębnych programów: A – dla kandydatów do kapłaństwa, B – dla osób świeckich) oraz studia licencjackie i doktoranckie (...).”

Od roku akademickiego 2012/2013 WT US prowadzi kształcenie na kierunku teologia na poziomie studiów jednolitych magisterskich, które trwają pięć lat i proponuje następujące specjalności:

- teologia ze specjalizacją kapłańską oraz ze specjalnością nauczycielską – dla alumnów wyższych seminariów duchownych (studia tylko w formie stacjonarnej, prowadzone w siedzibie Wydziału oraz w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie i w Paradyżu);
- teologia ze specjalnością nauczycielską – dla pozostałych osób (świeckich i zakonnych), które pragną uzyskać kwalifikacje i uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela religii (studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, prowadzone tylko w siedzibie Wydziału);
- teologia (bez specjalności nauczycielskiej) – dla osób świeckich i zakonnych, które nie planują wykonywać zawodu nauczyciela religii (studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, prowadzone tylko w siedzibie Wydziału).

Warto dodać, iż od roku akademickiego 2014/2015 zostaną podjęte studia doktoranckie.

Prowadzona w ramach kierunku teologia specjalizacja kapłańska przeznaczona jest wyłącznie dla alumnów wyższych seminariów duchownych jako kandydatów do święceń kapłańskich w Metropolii Szczecińsko-Kamieńskiej i łączy się obligatoryjnie ze specjalnością nauczycielską, ponieważ studenci (alumni) jako przyszli duszpasterze, zgodnie z wewnętrznymi wymogami Kościoła katolickiego, powinni posiadać uprawnienia do pracy edukacyjnej w szkole. Absolwent tej specjalizacji, oprócz wszystkich kwalifikacji, jakie wymienione są w profilu absolwenta dla kierunku teologia, posiada całościowe (tzn. teoretyczne i praktyczne) przygotowanie wymagane przez polskie prawodawstwo oraz dokumenty i praktykę Kościoła rzymskokatolickiego, do podjęcia działalności duszpasterskiej w strukturach tegoż Kościoła. Zajęcia dydaktyczne dla alumnów wyższych seminariów

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

duchownych odbywają się w siedzibie Wydziału w Szczecinie oraz w wyższych seminariach duchownych w Koszalinie i w Paradyżu. Natomiast studenci świeccy mogą wybrać specjalność nauczycielską po pierwszym roku studiów lub studiować teologię ogólną bez przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela religii.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w toku wizytacji należy podkreślić, że do roku 2012/2013 Wydział prowadził kształcenie na kierunku teologia dla osób zakonnych i świeckich w Koszalinie i Zielonej Górze. W raporcie powizytacyjnym ZO PKA z wizytacji przeprowadzonej na kierunku teologia w roku akademickim 2007/2008 zawarto następującą konkluzję (s. 20): „Według zapisów umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie statusu prawnego szkół wyższych zakładanych i prowadzonych przez Kościół Katolicki Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego na podstawie porozumień o współpracy ma prawo kształcić na kierunku teologia na poziomie jednolitych studiów magisterskich alumnów w Wyższych Seminariach Duchownych w Szczecinie, Koszalinie i Paradyżu. Jednak, kształcenie osób świeckich w sekcjach w Koszalinie i Zielonej Górze na poziomie jednolitych studiów magisterskich nie ma umocowania prawnego ani w ww. umowie, ani w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, ani też w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków tworzenia i funkcjonowania filii, zamiejscowej podstawowej jednostki organizacyjnej oraz zamiejscowego ośrodka dydaktycznego uczelni”.

Władze Wydziału mimo świadomości powyższej sytuacji zdecydowały się na kontynuowanie kształcenia osób zakonnych i świeckich w Koszalinie i Zielonej Górze do roku akademickiego 2012/2013. Powodem takiego stanu rzeczy było stanowisko prezentowane również podczas poprzedniej wizytacji (raport powizytacyjny, s. 20), wskazujące, iż Władze WT mając świadomość specyfiki niniejszej sytuacji były również przekonane, że jest to uzasadnione formalnie i praktycznie. Informacje uzyskane w toku wizytacji oraz zawarte w raporcie samooceny (s. 12) pozwalają stwierdzić, że Władze Wydziału zdecydowały o zaprzestaniu kształcenia dopiero w roku 2012/2013 w związku z nowelizacją ustawy Prawo o Szkolnictwie wyższym z 2011 r. i wydanych na tej podstawie rozporządzeń wykonawczych, w których nie przewidziano prowadzenia zamiejscowych ośrodków dydaktycznych. Należy jednak wskazać jeszcze jedną konkluzję ZO zawartą w raporcie powizytacyjnym w 2008 roku, że wyżej wspomniane miejsca prowadzenia zajęć nie były w sensie formalnym „zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi” Wydziału (nawet jeśli w sensie jedynie potocznym i opisowym taka nazwa bywała niekiedy używana).

Strategia rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego na lata 2012-2020 została przyjęta Uchwałą Senatu nr 88/2011 z dnia 24 listopada 2012 r. Z kolei Załącznik nr 1 do ww. dokumentu to Diagnoza Uniwersytetu Szczecińskiego w 2011 roku zawierająca ważne wnioski i rekomendacje, służące opracowaniu strategii. Dokumenty te są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

W czasie wizytacji Zespołowi Oceniającemu przedstawiono Uchwałę nr 315/30/2008/2009 Rady Wydziału Teologicznego z dnia 5 lutego 2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian w Regulaminie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego wraz z załącznikiem, stanowiącym obowiązującą treść Regulaminu. W dokumencie określono m.in. cele funkcjonowania Wydziału oraz jego zasady organizacyjne.

Zgodnie z zapisami zawartymi w strategii Uczelni, jej misją jest działalność dydaktyczna oraz naukowo-badawcza zgodnie z uniwersytecką tradycją, czyli „oparte na wzajemnym szacunku i w poczuciu solidarności budowanie samorządnej wspólnoty uczonych różnych dyscyplin (...), działających w poczuciu pełnienia wyjątkowej służby społecznej dla dobra, mądrości, wolności i prawdy”. Uczelnia czuje się współodpowiedzialna za proces

zblizania się społeczeństw Europy, traktując swoją działalność w kategoriach służby publicznej.

Opracowana i wdrożona koncepcja kształcenia na kierunku teologia wynika bezpośrednio z celów oraz założeń Wydziału Teologicznego podanych w Regulaminie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Celem kształcenia na Wydziale Teologicznym jest zatem przygotowanie absolwentów, w porozumieniu z pracodawcami, do zawodu, rozwój naukowy pracowników oraz prowadzenie badań naukowych w zakresie dyscyplin humanistycznych.

Koncepcja kształcenia na kierunku teologia wpisuje się w misję i strategię rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego oraz jest zgodna z ideami zapisanymi w dokumencie *Strategia rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego 2012-2020* między innymi w zakresie podejmowania badań wielokulturowego dziedzictwa Pomorza oraz budowaniu wspólnoty uczonych różnych dyscyplin w duchu demokracji, dialogu i tolerancji. Należy zauważyć, iż na WT US bez wątpienia prowadzone są badania wielokulturowego dziedzictwa Pomorza, nie znajdują one jednak odzwierciedlenia w matrycy kierunkowych efektów kształcenia.

Absolwent tego kierunku jest przygotowany do kontynuacji kształcenia na studiach trzeciego stopnia, przede wszystkim w zakresie nauk teologicznych. Ponadto absolwent specjalności nauczycielskiej posiada wiedzę i umiejętności niezbędne do pojęcia pracy na stanowisku nauczyciela religii w szkołach objętych systemem oświaty.

2). Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.

W czasie wizytacji nie przedstawiono dokumentacji opisującej sformalizowany udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku teologia. Z przeprowadzonych podczas wizytacji rozmów wynika, iż w pracach dotyczących koncepcji kształcenia biorą udział, jednakże w niewielkim stopniu, interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Wewnętrzni interesariusze to głównie nauczyciele akademicki i pracownicy administracyjni WT, a także przedstawiciele Samorządu Studenckiego, którzy uczestniczą w procesie określania jego koncepcji kształcenia jako pełnoprawni członkowie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Studiów oraz Kierunkowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia. Samorząd Studentów regularnie opiniuje program i plan studiów. Natomiast pozostali studenci, jak wynika z przeprowadzonych z nimi rozmów, nie rozumieją istoty KRK i nie mają wpływu na proces kształtowania koncepcji kształcenia.

Podobnie należy ocenić zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele Wyższego Seminarium Duchownego oraz Wydziału Wychowania Katolickiego, głównie Dyrektor i duszpasterze).

Koncepcja kształcenia na WT US jest uwarunkowana historycznie i eklezjalnie: „Wynika to z jednej strony z faktu, że kierunek ten ma swoją długą i utrwaloną tradycję akademicką, a z drugiej strony z faktu istnienia określonych norm Kościoła rzymskokatolickiego co do struktury kierunku (...) [określonych] w *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia*” (*Raport samooceny*, s. 3).

KRYTERIUM 1 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na kierunku teologia jest powiązana z misją Uniwersytetu Szczecińskiego, a także odpowiada celom określonym w strategii Wydziału

Teologicznego. Przyjęta koncepcja kształcenia umożliwia rozwój kierunku teologia z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i Kościoła.

2) Przy powstawaniu i modyfikowaniu koncepcji kształcenia biorą udział interesariusze wewnętrzni, zarówno pracownicy naukowo-dydaktyczni, jak i studenci, jednak ich udział nie zawsze jest sformalizowany. Podobnie udział interesariuszy zewnętrznych, głównie przedstawicieli Arcybiskupa Szczecińskiego-Kamieńskiego, Wyższego Seminarium Duchownego i Kurii Diecezjalnej w Szczecinie. Należy zwiększyć ich aktywność oraz sformalizować udział w pracach nad koncepcją kształcenia na kierunku teologia, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju. Warto również poszerzyć grono interesariuszy zewnętrznych. Obecne kolegium diekańskie jest otwarte na współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, jednak współpraca musi być sformalizowana i udokumentowana.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Senat Uniwersytetu Szczecińskiego w uchwale nr 25/2012 z dnia 29 marca 2012 r. określił wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczące uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów doksztalających. Uchwałą Senatu US nr 80/2012 z dnia 27 września 2012 r. zatwierdzono efekty kształcenia dla kierunku teologia, które stanowią załącznik nr 62 do ww. dokumentu. Na tej podstawie uchwałą Rady Wydziału nr 583/3/2012/2013 z dnia 20 września 2012 r. zatwierdzono dostosowawczy program kształcenia dla wizytowanego kierunku, a następnie uchwałą Rady Wydziału nr 676/1/2013/2014 z dnia 19 września 2013 r. dokonano korekty programu studiów. Powyższe dokumenty zostały opracowane z uwzględnieniem wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie krajowych ram kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego (Dz. U. 2011 nr 253 poz. 1520).

Wizytowany kierunek został przyporządkowany do obszaru nauk humanistycznych – dziedzina nauk teologicznych, dziedzina nauk humanistycznych (filozofia, historia, językoznawstwo, religioznawstwo oraz obszaru nauk społecznych – dziedzina nauk społecznych (socjologia), dziedzina nauk prawnych (prawo kanoniczne). Kształcenie prowadzone jest w ramach profilu ogólnoakademickiego.

W opracowanym programie uwzględniono wszystkie obszarowe efekty kształcenia dla wiodącego obszaru nauk humanistycznych, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie krajowych ram kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego. Dla osób realizujących specjalność nauczycielską, program studiów przewiduje praktyki, których wymiar, forma oraz zasady opracowano z uwzględnieniem wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2012 nr 0 poz. 131).

WT US posługuje się systemem efektów kształcenia zgodnym z KRK. Przyjęte przez Wydział efekty kształcenia dla kierunku teologia obowiązują od roku akademickiego 2012/2013. Opracowano je w formie matrycy, w której wyodrębniono trzy kategorie efektów: wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne. Przygotowana matryca jest przejrzysta i w czytelny sposób wykazuje odniesienie efektów kierunkowych do efektów obszarowych w zakresie nauk humanistycznych oraz nauk społecznych zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego* z dnia 2 listopada 2011 r.

Przyjęte na WT US efekty kierunkowe są w dużym stopniu zgodne z efektami kierunkowymi wypracowanymi przez zespół przedstawicieli wydziałów teologicznych. W przyjętych efektach kierunkowych brakuje jednak bezpośredniego nawiązania do specyfiki tego wydziału (np. badań związanych z wielokulturowym dziedzictwem Pomorza, które stanowią jedną z priorytetowych idei rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego). Wprawdzie podczas spotkania z nauczycielami akademickimi Prodziekan WT minionej kadencji twierdził, iż efekty kierunkowe uwzględniają specyfikę WT US, jednak nie znajduje to potwierdzenia. Badania te, prowadzone na WT US, powinny mieć odzwierciedlenie w kilku modułach (przedmiotach), co w znaczny sposób wzmocniłoby strategię rozwoju Uczelni przyjętą na lata 2012-2020.

Szczegółowy opis efektów kształcenia jest dostępny w Dziekanacie Wydziału Teologicznego w wersji papierowej oraz częściowo także w wersji elektronicznej na stronie internetowej. Symbole efektów kierunkowych znajdują się w sylabusach przedmiotowych, które są dostępne dla studentów po zalogowaniu się na stronie internetowej <http://www.us.esylabusy.pl/index.php>. Postuluje się zamieszczenie kierunkowych efektów kształcenia na stronie internetowej WT US bez potrzeby logowania, aby zainteresowany student mógł się z nimi zapoznać.

Analiza efektów kierunkowych oraz sylabusów poszczególnych modułów i przedmiotów wykazała spójność efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi. Osiągnięcie przez studentów zamierzonych efektów kształcenia poszczególnych modułów i przedmiotów oraz praktyk zawodowych umożliwia osiągnięcie efektów kierunkowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przyporządkowaniu kierunkowych efektów kształcenia do efektów obszarowych.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. System, nawiązując w warstwie strukturalnej do obszarowych efektów kształcenia, obejmuje wszystkie trzy kategorie, tj. wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Sporządzono także matrycę efektów kształcenia.

W trakcie rozmowy z ekspertami ZO studenci zadeklarowali, iż nie znają efektów kształcenia przypisanych do przedmiotów, jednakże potrafili wskazać wiedzę i umiejętności zdobywane podczas poszczególnych zajęć.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Zgodnie z § 30 Regulaminu Studiów okresem zaliczeniowym w Uczelni jest semestr. Warunkiem terminowego zaliczenia semestru jest uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej ze wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów, zaliczenie praktyki zawodowej, jeśli program studiów ją przewiduje oraz uzyskanie punktów ECTS w liczbie wymaganej do zaliczenia danego semestru zgodnie z planem studiów. Zgodnie z § 27 Regulaminu Studiów student może uzyskać rejestrację na kolejny semestr w postaci pełnej albo warunkowej. Rejestrację pełną otrzymuje student, który w dotychczasowym przebiegu studiów zaliczył wszystkie przedmioty i moduły oraz uzyskał liczbę punktów przewidzianych w programie studiów. Rejestrację warunkową otrzymuje student, który w dotychczasowym przebiegu studiów uzyskał liczbę punktów nieprzekraczającą dopuszczalnego deficytu punktowego oraz wywiązał się ze wszystkich obowiązków określonych decyzjami Dziekana. Dopuszczalny deficyt nie może być większy niż 10 punktów ECTS.

Ogólne zasady oceniania studentów określono w Regulaminie Studiów (§ 33-43). Zgodnie z ww. regulacjami szczegółowe zasady oceny studentów, w tym formy weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, wskazują w sylabusach do poszczególnych modułów nauczyciele akademicki, z uwzględnieniem obowiązku poinformowania studentów o przyjętych zasadach podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Raporcie Samooceny, przedstawioną w toku wizytacji dokumentacją oraz przeprowadzonymi rozmowami, na wizytowanym kierunku stosuje się następujące sposoby weryfikacji oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium, praca pisemna/esej/recenzja, prezentacja, sprawdzian.

Przebieg procesu dyplomowania oraz realizacji egzaminu dyplomowego określony został w Regulaminie Studiów (§ 52-58). Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana. W skład komisji wchodzi promotor oraz recenzent pracy, a jej przewodniczącym jest Dziekan albo upoważniony przez niego pracownik samodzielny zatrudniony na Wydziale. Egzamin dyplomowy stanowi sprawdzian ustny opanowania przez studenta podstaw metod badawczych z zakresu dyscypliny związanej z tematem pracy dyplomowej oraz sprawdzian znajomości problematyki pracy dyplomowej na tle dyscypliny naukowej, w ramach której praca została przygotowana. Z przebiegu egzaminu dyplomowego sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący oraz pozostali członkowie komisji. Warto jednocześnie podkreślić, że tezy prac dyplomowych przedkładane są pod obrady Rady Wydziału i przez ten organ akceptowane.

Podczas wizytacji oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz.U. 2011 nr 201 poz. 1188). Zaliczanie modułów/przedmiotów zostaje potwierdzone w odpowiedniej dokumentacji tj. indeks, karta egzaminów i zaliczeń, protokół. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że zasadniczo są one prowadzone poprawnie, należy jednak zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach występuje brak spójności pomiędzy nazwą specjalności wpisaną do indeksu i dyplomu. Podczas wizytacji ZO zwrócił również uwagę na przypadek braku podpisu jednego z członków komisji egzaminu dyplomowego na sporządzonym protokole niezgodnie z § 12 pkt. 1. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów.

Podczas poprzedniej wizytacji stwierdzono uchybienia formalne podczas egzaminu dyplomowego (obecność tylko dwóch członków komisji). Wydaje się, iż obecnie na kierunku

teologia wypracowano i wdrożono przejrzysty system oceny efektów kształcenia, który umożliwi systematyczną weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie studiów (weryfikacja etapowa i końcowa). Informacja o tym systemie jest ogólnie dostępna, została bowiem przedstawiona w Regulaminie studiów, w sylabusach, na stronie internetowej. System ten jest też omawiany na pierwszych zajęciach. Potwierdzili to studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym. System oceny efektów kształcenia jest znany studentom ocenianego kierunku. Podczas pierwszych zajęć dydaktycznych wykładowcy przedstawiają formy weryfikacji zdobytej wiedzy oraz umiejętności. Informacje przekazywane podczas zajęć korespondują z wymaganiami podczas zróżnicowanych form sprawdzania wiedzy studentów.

Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych na poszczególnych przedmiotach: uwzględniono w nich odniesienia do efektów kierunkowych na danym poziomie oraz założone sposoby ich weryfikacji. W sylabusach, obok danych o przedmiocie, zawarte są kolejno: (przedmiotowe) efekty kształcenia, treści kształcenia, metody kontroli efektów kształcenia, nakład pracy studenta oraz literatura (podstawowa i uzupełniająca). Sylabusy zostały sporządzone według jednego wzorca, są szczegółowo opracowane, niektóre z nich wymagają drobnych korekt dotyczących sformułowania i liczby efektów kształcenia dotyczących rozwijania kompetencji społecznych (odnosi się to do zajęć, które kompetencje społeczne rozwijają w nieznacznym stopniu, np. wykładów kończących się pracą pisemną). Brakuje jednak sylabusów wykładów monograficznych, stąd zalecenie ich przygotowania.

Dobór sposobów weryfikacji poziomu osiągnięcia założonych efektów kształcenia nie budzi zastrzeżeń, odbywa się dzięki określonym w sylabusach modułów metodom ewaluacji częściowej i sumującej. System oceniania obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia, tj.: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Weryfikacja wiedzy oraz kompetencji społecznych dokonuje się w semestrze podczas prezentacji, prowadzonych dyskusji, wreszcie kolokwii i egzaminów. Umiejętności są z kolei rozwijane i sprawdzane podczas prowadzonych w grupach ćwiczeń.

W ocenie studentów wiedza oraz kompetencje społeczne są weryfikowane podczas prezentacji przygotowywanych w trakcie semestru, dyskusji, kolokwii oraz egzaminów. Umiejętności natomiast są rozwijane i sprawdzane podczas ćwiczeń, pracy w grupach oraz obowiązkowych praktyk zawodowych.

Jednym z rezultatów etapowej oceny efektów kształcenia jest tzw. „odsiew” studentów, który na ocenianym kierunku jest dość wysoki, podczas gdy do roku 2008 rezygnowano tylko z przyczyn innych niż akademickie - rezygnacja z formacji w WSD (Raport Powizytacyjny z 2008 r. s. 26). Od roku akademickiego 2010/2011 do 31.03.2014 r. skreślono łącznie z listy studentów 69 osób, w tym z powodu braku uzyskania zaliczenia semestru – 29 osób; rezygnacji ze studiów – 34 osób; braku złożenia pracy dyplomowej w terminie – 6 osób.

Całościowa analiza prac etapowych wykazała, że system etapowej weryfikacji efektów kształcenia funkcjonuje właściwie, jednak z zastrzeżeniem, iż brakuje pełnego archiwizowania etapowych prac pisemnych. Kryteria oceniania etapowego są znane wszystkim studentom i udostępnione na stronie internetowej Jednostki.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Oceniający zapoznał się z losowo wybranymi pracami etapowymi, a także magisterskimi, obronionymi na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Niestety prace etapowe koncentrowały się raczej na pamięciowym sprawdzeniu wiedzy, natomiast w niewielkim stopniu odnosiły się do nabywanych umiejętności. Brakowało zróżnicowania stopnia trudności oraz oceny kształtującej prowadzącego. Prace magisterskie zazwyczaj

przedstawiały wysoki poziom merytoryczny i metodologiczny, były zgodne z kierunkiem studiów i specjalnością. Choć zdarzały się prace słabe, z ubogą bibliografią. ZO dostrzegał tendencję do zawyżania ocen prac dyplomowych oraz występowanie stałych par promotora i recenzenta.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Na Uniwersytecie Szczecińskim funkcjonuje Akademickie Biuro Karier, do którego zadań należy m.in. monitorowanie losów absolwentów Uczelni. Badanie prowadzone jest w formie ankiet on-line po 6 miesiącach oraz 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Wcześniej Uczelnia uzyskuje od absolwentów odpowiednie zezwolenie na przetwarzanie danych osobowych. Pomimo regularnego przeprowadzania badania losów absolwentów Akademickie Biuro Karier opracowuje wyniki jedynie z uwzględnieniem poszczególnych wydziałów Uczelni, bez wyróżnienia sytuacji poszczególnych kierunków. Obecnie wyniki opracowane przez Akademickie Biuro Karier trafiają do Prorektora ds. kształcenia, który ma wyłączne prawo do dysponowania nimi. Procedura nie przewiduje przekazania wyników ankiet organom zajmującym się opracowywaniem planów i programów studiów. Wyniki nie są także udostępniane studentom.

Ze względu na fakt, że dotychczas Biuro Karier zebrало niewielką liczbę danych z Wydziału Teologicznego Władze Wydziału nie wykorzystaly wyników badania podczas opracowywania koncepcji kształcenia. Należy także podkreślić, iż ze względu na specyfikę pracy wykonywanej przez absolwentów specjalizacji kapłańskiej, Wydział współpracując z Kurią Diecezjalną posiada pełne informacje dotyczące ich losów zawodowych po zakończeniu kształcenia. Podczas spotkania z zespołem oceniającym Władze Wydziału zadeklarowały zainteresowanie wprowadzeniem także własnej (wydziałowej) ankiety dotyczącej losów zawodowych absolwentów, której wyniki mogłyby być wykorzystywane w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia. W opinii Zespołu Oceniającego lepszym rozwiązaniem byłoby dodanie pytań uwzględniających specyfikę kierunku do ankiety przeprowadzanej przez Akademickie Biuro Karier. Wydaje się bowiem, że wysyłanie dwóch odrębnych ankiet może negatywnie wpłynąć na uzyskiwaną zwrotność i tym samym obiektywność przeprowadzonego badania. Według informacji przekazanych przez ABK dodanie pytań do ankiety ogólnouczelnianej jest możliwe.

Zaleca się zatem uzupełnienie obowiązujących zasad monitorowania losów absolwentów o etap prezentacji wyników wszystkim interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym, w tym w szczególności kandydatom na studia.

KRYTERIUM 2 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji oraz zakładaną koncepcją rozwoju ocenianego kierunku i kwalifikacjami zatrudnionej kadry naukowo-dydaktycznej. Przyporządkowane poszczególnym przedmiotom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów oraz szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia jest sporządzona szczegółowo i starannie.

2) Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia, pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia; informacja o tym systemie jest dostępna. Sylabusy poszczególnych przedmiotów zawierają opis sposobu weryfikacji realizowanych efektów kształcenia.

4) WT monitoruje kariery absolwentów teologii zarówno przez Akademickie Biuro Karier Uniwersytetu Szczecińskiego jak i Kurię Archidiecezjalną. Wskazane jest jednak opracowanie systemu, który pozwoli na wprowadzenie pytań uwzględniających specyfikę kierunku i ich zastosowanie w działaniach projakościowych.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Na kierunku teologia WT US prowadzi pięcioletnie studia jednolite magisterskie w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym:

- dla alumnów - teologia ze specjalizacją kapłańską i specjalnością nauczycielską;
- dla osób świeckich i zakonnych - teologia ze specjalnością nauczycielską;
- dla osób świeckich i zakonnych - teologia bez specjalności nauczycielskiej.

Specjalność nauczycielską student wybiera fakultatywnie po pierwszym roku studiów. Dla wszystkich studentów przewidziano w planie studiów (zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych) przedmioty wspólne, które podzielono na:

- przedmioty ogólnouczelniane;
- przedmioty podstawowe;
- przedmioty kierunkowe;
- przedmioty pozostałe.

Powyższe grupy przedmiotów realizowane są przez wszystkich studentów zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych, różnią się jedynie liczbą godzin zajęć dydaktycznych (studia stacjonarne teologia ze specjalizacją kapłańską i specjalnością nauczycielską – 3366, zaś teologia ze specjalnością nauczycielską 3411, teologia bez specjalności nauczycielskiej – 3531; natomiast studia niestacjonarne ze specjalnością nauczycielską - 1862, a bez specjalności 1702 godziny).

Alumni realizują dodatkowo: przedmioty należące do modułu specjalizacji kapłańskiej (np. homiletyka, muzyka kościelna), specjalności nauczycielskiej, wykłady monograficzne (60 godz.). Łączna liczba dodatkowych godz. dla alumnów wynosi 675 + 150 godz. praktyk szkolnych².

Osoby świeckie i zakonne wybierające specjalność nauczycielską (studia stacjonarne) realizują dodatkowo: przedmioty z modułu specjalności nauczycielskiej i wykłady monograficzne (420 godz.); łączna liczba godz. przedmiotów dodatkowych dla tych studentów wynosi 720 + 150 godz. praktyk szkolnych³.

Osoby świeckie i zakonne nie wybierające specjalności nauczycielskiej (studia stacjonarne) realizują dodatkowo wykłady monograficzne w łącznym wymiarze 840 godz.

² Godzin praktyk nie zapisano w planie studiów, który obowiązuje od roku akademickiego 2013/2014; nie uwzględnionych ich także w *Raporcie samooceny* (tabela, s. 8).

³ Jak wyżej.

Student w celu ukończenia studiów w trybie stacjonarnym musi zrealizować:

alumni – program obejmujący 3366 godz., co odpowiada 292 punktom ECTS + 8 punktów ECTS za praktyki szkolne;

osoby świeckie i zakonne wybierające specjalność nauczycielską – program obejmujący 3411 godz., co odpowiada 292 punktom ECTS + 8 punktów ECTS za praktyki szkolne,

osoby świeckie i zakonne nie wybierające specjalności nauczycielskiej – program obejmujący 3531 godz., co odpowiada 300 punktom ECTS.

Łączna liczba godzin obowiązkowych zajęć wynosi:

alumni – 3516 godz.;

osoby świeckie i zakonne wybierające specjalność nauczycielską – 3561 godz.;

osoby świeckie i zakonne nie wybierające specjalności nauczycielskiej – 3531 godz.

Powyższe zastawienie wykazuje, że „obciążenie” obligatoryjnymi zajęciami nie jest jednakowe dla wszystkich grup studentów, mimo iż łączna liczba punktów ECTS wynosi zawsze 300.

Alumni oraz osoby wybierające specjalność nauczycielską realizują praktyki szkolne; ich wymiar, formę i zasady opisuje *Regulamin praktyk pedagogiczno-katechetycznych studentów kierunku teologia Wydziału Teologicznego US*. Niestety powyższy Regulamin nie jest spójny z sylabusem Praktyki nauczycielskiej:

Regulamin praktyk został wypracowany na WT US, a *Praktykę nauczycielską* realizuje Uniwersyteckie Centrum Edukacji. *Regulamin praktyk* przewiduje w sumie 115 godz. hospitacji i prowadzenia lekcji, a w sylabusie *Praktyki nauczycielskiej* suma ta wynosi 112 godz. Warunkiem zaliczenia praktyki wg *Regulaminu* jest przedłożenie „opinii o przebiegu praktyki, dokumentacji z pozytywną oceną opiekuna praktyk, indeksu oraz pozytywny przebieg kolokwium zaliczeniowego w ramach zajęć dydaktycznych na Uczelni” (w tym miejscu należy zauważyć, iż nie wiadomo o jakie zajęcia dydaktyczne chodzi i gdzie mają się one odbywać – na WT US czy innym wydziale US?). Z kolei w sylabusie opisującym praktyki nauczycielskie jako formę i warunki zaliczenia wskazano: „Zaliczenie bez oceny po każdym semestralnym etapie praktyki – na podstawie opinii w dzienniku praktyk”.

W *Regulamin praktyk pedagogiczno-katechetycznych* widać ponadto kilka innych nieścisłości:

- Brak wyraźnego odróżnienia praktyki prowadzonej w ramach modułu 2 od praktyki należącej do modułu 3. *Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* wyróżnia praktykę dotyczącą przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym (moduł 2, łącznie 30 godz.) od praktyki w zakresie dydaktycznym (moduł 3, łącznie 120 godz.). Zadania szczegółowe zapisane w *Regulaminie* wskazują, iż praktyka dla studentów teologii w łącznym wymiarze 150 godz. ma charakter praktyki w zakresie dydaktycznym. Trudno jest też znaleźć w przedstawionym przez WT US *Regulaminie praktyk* opis, który wskazywałby na realizację zaleceń MNiSW w zakresie kształtowania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i związanych z tym zadań szczegółowych w łącznym wymiarze 30 godz.⁴. W tym zakresie *Regulamin* nie koreluje z *Rozporządzeniem MNiSW*.

- Zarówno w *Regulaminie*, jak i w planie jednolitych studiów magisterskich (stacjonarnych i niestacjonarnych), błędnie określono termin tzw. *praktyki wrześniowej*, która zgodnie z *Regulaminem* powinna odbyć się po roku III i po roku IV. Należy zauważyć, iż rok akademicki rozpoczyna się 1 października i trwa do końca września następnego roku. Ze względu na powyższe - zarówno w *regulaminie*, jak i w planie studiów - należy zapisać, iż praktyka odbywa się na roku III (wrzesień) i na roku IV (wrzesień).

⁴ Zob. *Rozporządzenie MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*, Dz. U. z 2012, poz. 131, s. 9-10.

- Brak *Regulaminu praktyk* dla studiów niestacjonarnych. W praktyce dla obu form obowiązuje *Regulamin* dla studiów stacjonarnych, mimo iż w przypadku studentów niestacjonarnych dopuszcza się inne terminy realizacji poszczególnych praktyk.

- Brak wystandaryzowanego dziennika praktyk. *Regulamin praktyk* nakłada na studenta obowiązek prowadzenia „dziennika praktyk (format A4)”, jednakże na podstawie przedstawionej do kontroli dokumentacji wynika, iż dziennik praktyk to zeszyt (lub luźne dokumenty w papierowej teczce), w którym student w dowolny sposób zapisuje przebieg hospitowanych zajęć. Dziennik nie jest archiwizowany, po zaliczeniu praktyki na Wydziale pozostaje *Opinia o przebiegu praktyki* wystawiona przez nauczyciela – opiekuna praktyki, na której odnotowywana jest ocena wpisana przez nauczyciela akademickiego zaliczającego praktykę.

Program jednolitych studiów magisterskich stacjonarnych nie spełnia wszystkich zaleceń MNiSW w zakresie przygotowania studentów do pracy w szkole. W żadnym sylabusie przedmiotowym nie ma zapisów dotyczących realizacji następujących szczegółowych efektów kształcenia:

- po zakończeniu kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela absolwent posiada wiedzę na temat projektowania własnego rozwoju i awansu zawodowego;
- w zakresie umiejętności potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;
- w zakresie kompetencji jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły⁵.

Poza wspomnianymi powyżej uchybieniami, program kształcenia, jego poszczególne moduły, pozwala na osiągnięcie założonych przez Wydział efektów kształcenia. Wszystkie wymagania w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, zawarte w przyjętym przez WT US standardzie kształcenia są realizowane w ramach poszczególnych modułów/przedmiotów, co zapewnia przekazanie odpowiednich treści (wiedzy) i określonych umiejętności (ćwiczenia, praktyki). Poza tradycyjnymi formami kształcenia (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, lektorat, praktyki), Wydział nie prowadzi kształcenia w formie e-learning.

Poza wskazanymi powyżej uchybieniami organizacja procesu dydaktycznego nie budzi większych zastrzeżeń i jest analogiczna do organizacji stosowanej w innych wydziałach teologicznych w Polsce.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość

Zakładane przez WT US efekty kształcenia, treści programowe, różnorodne formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość i nie budzą większych zastrzeżeń. Studenci mogą ubiegać się o indywidualną organizację studiów, co niewątpliwie daje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie zdolnych. Wydział Teologiczny zapewnia także odpowiednie warunki nauki studentom z niepełnosprawnością ruchową: umożliwia korzystanie z windy i podjazdów, przydziela – na wniosek zainteresowanego – indywidualny tok studiów, udziela wsparcia finansowego (stypendia socjalne), pośredniczy w kontaktach z Biurem do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W przypadku osób o znacznym stopniu niepełnosprawności student ma prawo ubiegać się o przyznanie mu asystenta.

KRYTERIUM 3 SPEŁNIONO ZNACZĄCO

⁵ Zob. tamże, s. 2-4.

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Przyjęty w 2013 roku przez WT US program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, ale z wyłączeniem przygotowania studentów do przyszłej pracy w szkole. Należy dokonać korekty *Regulaminu praktyk* i opracować spójny z nim sylabus oraz wprowadzić do programu studiów treści związane z awansem zawodowym nauczycieli religii.

2) Efekty kształcenia i treści programowe są wzajemnie spójne. Wydział stosuje rozwiązania w zakresie indywidualizacji procesu kształcenia, w tym również osób z niepełnosprawnością.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu

Zarówno liczba pracowników naukowo-dydaktycznych (19) jak i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów programu kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni niemal wyłącznie reprezentują dziedzinę nauk teologicznych. Kwalifikacje merytoryczne pracującej na ocenianym kierunku kadry dydaktycznej są (poza nielicznymi wyjątkami) prawidłowe.

Liczba pracowników jest zadawalająca, nie stwierdza się niedoborów godzinowych w obciążeniu dydaktycznym, raczej występuje zjawisko nadmiaru godzin dydaktycznych. Niektórzy pracownicy, szczególnie w zakresie teologii dogmatycznej realizują znacznie więcej godzin niż przewidywano w planie. Zaleca się równomierne powierzanie obowiązków dydaktycznych, aby nie dochodziło do sytuacji przekraczania planu o ponad 100 godzin (np. obecnie 145 godzin dydaktycznych). Obsada zajęć uwzględnia nie tylko profil wykształcenia pracownika, lecz także strukturę jego dorobku.

2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów Zgodnie z § 16 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) minimum kadrowe dla jednolitych studiów magisterskich na kierunkach studiów związanych z kształceniem w zakresie teologii stanowi co najmniej **sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich** oraz co najmniej **ośmiu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora**.

W Raporcie Samooceny zadeklarowano do minimum kadrowego dwudziestu jeden nauczycieli akademickich, w tym: ośmiu z grupy pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych oraz trzynaście osób ze stopniem naukowym doktora.

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym,

na wizytowanym kierunku Wydział zaliczył do minimum kadrowego tylko nauczycieli akademickich zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, na podstawie złożonych przez nich oświadczeń, o których mowa w art. 112a Ustawy. Wszystkie zadeklarowane do minimum kadrowego osoby złożyły ww. oświadczenie przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, zgodnie z art. 112a ust. 3 Ustawy.

Wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunek zatrudnienia w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów wynikający z § 13 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. 2011 nr 243 poz. 1445, z późn. zm.).

Wszystkim osobom zgłoszonym do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiście prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęcia dydaktyczne w wymiarze przewidzianym przepisami, zgodnie z § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Żadna z osób nie przekroczyła limitu minimów kadrowych określonego w art. 112a ust. 1-2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Powyższa analiza wskazuje, że mając na uwadze jedynie **kwestie formalne**, do minimum kadrowego można zaliczyć: **8 pracowników samodzielnych, tj. profesorów i doktorów habilitowanych i 13 pracowników ze stopniem naukowym doktora**. Natomiast uwzględniając **kwestie merytoryczne** (por. załącznik nr 5) do minimum kadrowego można zaliczyć: **8 pracowników samodzielnych oraz 11 pracowników ze stopniem naukowym doktora**.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe 19 (8 pracowników samodzielnych i 11 pracowników ze stopniem naukowym doktora) do liczby studentów kierunku (213) spełnia wymagania § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) i wynosi ok. 1:11 przy wymaganym 1:160.

Obsada zajęć dydaktycznych jest raczej poprawna, chociaż w kilku przypadkach stwierdza się niedopasowanie kwalifikacji pracownika do typu prowadzonych zajęć: np. doktor habilitowany nauk teologicznych w zakresie teologii ekumenicznej prowadzi zajęcia z teologii dogmatycznej, doktor nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej i pedagogiki realizuje zajęcia z dydaktyki, doktor nauk teologicznych w zakresie biblistyki prowadzi zajęcia dydaktyczne z historii filozofii i dogmatyki, a doktor nauk teologicznych w zakresie patrystyki realizuje zajęcia z misjologii.

Na podstawie analizowanych dokumentów oraz informacji uzyskanych w toku wizytacji, należy stwierdzić, że Wydział zapewnia stabilność minimum kadrowego dla kierunku teologia. Od roku 2004 Wydział dokonywał zmian w obsadzie nieprzerwanie zaliczając do minimum kadrowego grupę tych samych dziewiętnastu pracowników. Można więc stwierdzić, że Wydział posiada ugruntowany trzon minimum kadrowego.

Podczas wizytacji w 2008 r. studenci krytycznie odnieśli się do „wykładów nacechowanych rutyną, wykorzystującą wcześniej opracowane skrypty” (s. 49), podobne opinie pojawiły się również podczas tej wizytacji, dlatego ZO ze szczególną troską przygotował się do hospitacji zajęć dydaktycznych. Niestety, hospitacja niektórych zajęć okazała się niemożliwa z powodu braku ich realizacji (bez zgody a nawet poinformowania Dziekanatu). Natomiast **w jednym przypadku profesor nie dopuścił do przeprowadzenia hospitacji**, bowiem zobaczywszy członków ZO powiedział studentom i członkom Zespołu, że w tej chwili zakończyły się zajęcia. Według planu zajęcia miały jeszcze trwać ok. 40 minut i winny być realizowane przez innego nauczyciela akademickiego. Władze Dziekańskie nie

wyraziły zgody na zamianę zajęć, a nawet nie były o niej poinformowane. Dziekani WT byli zdumieni i nie potrafili wyjaśnić zaistniałej sytuacji. Ucieczka przed zapowiedzianą hospitacją zajęć bardzo źle świadczy o kulturze jakości kształcenia i jest kolejnym dowodem konieczności usprawnienia WSZJK na ocenianym kierunku.

Pozostałe hospitowane zajęcia prowadzone były na odpowiednim poziomie, jakkolwiek nie w każdym przypadku był to poziom w pełni zadowalający. Prowadzący nie zawsze potrafili nawiązać dobry kontakt ze studentami i w niewielkim stopniu korzystali ze współczesnych środków dydaktycznych. Niektóre zajęcia nie były zgodne z sylabusem. ZO zaleca organizację szkoleń z zakresu dydaktyki, a zwłaszcza zastosowania technologii informacyjnych w pracy dydaktycznej, gdyż służyć to będzie podniesieniu kwalifikacji dydaktycznych kadry.

Zdaniem studentów teologii niektóre wykłady są realizowane w wielogodzinnych blokach, co utrudnia zarówno koncentrację jak i aktywny udział w zajęciach. Dodatkowo studenci wskazali na niski umiejętności dydaktyczne niektórych nauczycieli akademickich (monotonne czytanie skryptów, pobieżna realizacja tematów, brak zróżnicowania metod dydaktycznych). Wydaje się zatem, iż niektórzy nauczyciele akademicy posiadają dobre przygotowanie naukowe, ale brakuje im przygotowania dydaktycznego zarówno w zakresie planowania dydaktycznego, organizacji zajęć, stosowanych metod dydaktycznych jak i pomiaru dydaktycznego (por. wypowiedzi studentów zawarte w opisie kryterium 7).

- 3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Poza nauczycielami akademickimi zaliczanymi do minimum kadrowego ocenianego kierunku, Uczelnia zatrudnia również pracowników na podstawie umów o pracę i umów cywilnoprawnych. Zgodnie z informacjami przedstawionymi w raporcie samooceny oraz uzyskanymi w trakcie wizytacji, Wydział przeznacza środki na dofinansowanie różnych form rozwoju naukowego i zawodowego pracowników. Rozwój naukowo-dydaktyczny wspierany jest poprzez finansowanie udziału w konferencjach naukowych, zapewnienie możliwości udziału w szkoleniach oraz dalszego kształcenia. Ponadto Uczelnia w miarę posiadanych możliwości finansowych, stara się także wspierać działalność wydawniczą swoich pracowników.

Podczas wizytacji w 2008 roku ZO wykazał brak sformalizowanego systemu oceny jakości kadry dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej (tylko nieformalna ocena pracy). Należy stwierdzić, iż w tym zakresie nastąpiła pozytywna zmiana. Weryfikacja kadry naukowo-dydaktycznej i dydaktycznej polega na okresowej ocenie dokonywanej przez Wydziałowe Komisje Oceniające – przebieg ocen okresowych reguluje Statut Uniwersytetu Szczecińskiego (§ 118-119). Kryteria oceny to m.in.: dorobek w dziedzinie badań naukowych, wywiązywanie się z obowiązków dydaktycznych, osiągnięcia związane z kształceniem studentów, podnoszenie własnych kwalifikacji zawodowych, wywiązywanie się z obowiązku przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, opinie studentów wyrażone w anonimowych ankietach.

Wprowadzenie formalnej oceny pracy oraz motywujące działania Władz Wydziału przyniosły w latach 2009-2013 na kierunku teologia wzmocnienie naukowego potencjału: 2 pracowników uzyskało tytuł profesora, sfinalizowano 3 habilitacje i 2 doktoraty. Jednocześnie należy zauważyć, iż dziewięciu nauczycieli akademickich ze stopniem doktora wskazanych do minimum ocenianego kierunku jest zatrudnionych już ponad dziesięć lat (od 1.01.2004r.) nie uzyskując stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Załącznik nr 5. Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

KRYTERIUM 4 SPEŁNIONE ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Liczba i struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku teologia umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

2) Minimum kadrowe dla kierunku jest spełnione. Nauczyciele akademicki tworzący to minimum spełniają warunki dotyczące odpowiednich kwalifikacji zawodowych i dorobku naukowego w danym obszarze wiedzy. Pensum dydaktyczne we wszystkich wypadkach jest pełne, a nawet bywa przekraczane. Warto zadbać o dobre planowanie liczby godzin dydaktycznych oraz zwiększenie umiejętności dydaktycznych pracowników, bowiem zarówno hospitacje zajęć jak i ocena studentów wskazują na niskie kwalifikacje dydaktyczne kadry (planowanie dydaktyczne, metodyka, pomiar dydaktyczny). ZO zaleca organizację warsztatów metodycznych lub kursów doskonalących dla nauczycieli akademickich z zakresu dydaktyki oraz regularną hospitację zajęć dydaktycznych w celu zwiększenia umiejętności dydaktycznych kadry. Niezbędne jest również zatroszczenie o prawidłową obsadę zajęć dydaktycznych zgodnie z kwalifikacjami pracownika i jego dorobkiem naukowym.

3) Polityka kadrowa sprzyja jakości kształcenia poprzez zapewnienie pracownikom warunków rozwoju naukowego i dydaktycznego. Władze Wydziału efektywnie wspierają rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, udzielając finansowej pomocy dla ważnych inicjatyw i zamierzeń badawczych oraz dydaktycznych. Także procedury oraz kryteria doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich należy uznać za właściwe.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego posiada bardzo dobrą infrastrukturę dydaktyczną i naukową. Zarówno władze WT jak i pracownicy administracyjni bardzo dbają o czystość, estetykę i funkcjonalność budynku, w którym znajduje się 16 sal dydaktycznych, laboratoria językowe, aula oraz biblioteka. W 14 salach wykładowych znajdują się rzutniki multimedialne. Każda katedra ma oddzielne pomieszczenia dostosowane zarówno do odbywania spotkań i konsultacji, jak również do zebrania i udostępniania literatury przedmiotu stanowiącej zewnętrzną część biblioteki. Wykładowcy zewnętrzni mają do dyspozycji pokój wyposażony w komputer, drukarkę oraz aneks socjalny. W budynku jest kaplica oraz sala samorządu studenckiego. Dodatkowo studenci mogą korzystać z tzw. sali kominkowej z bufetem, gdzie mogą spożyć posiłki. Łączna użytkowa powierzchnia obiektu

wynosi ok. 4.500 m², za utrzymanie której, na podstawie umowy MNiSW z Archidiecezją Szczecińsko-Kamieńską, odpowiada „strona kościelna”. Na terenie WT jest ogólnodostępna sieć bezprzewodowego Internetu, z której mogą korzystać zarówno pracownicy Wydziału, jak i studenci.

Pracownicy i studenci Wydziału Teologicznego korzystają zarówno ze zbiorów Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego jak i zasobów Biblioteki Wydziału Teologicznego w Szczecinie, która oferuje bardzo dobre warunki pracy. Przede wszystkim duża powierzchnia (biblioteka - 90,8 m² i czytelnia czasopism - 15 m²) oraz swobodny dostęp do półek ułatwia sprawne korzystanie ze zbiorów książek i czasopism. Całkowity księgozbiór Biblioteki Wydziału Teologicznego obejmuje 104.270 woluminów książek, 99.000 woluminów czasopism, w tym prenumeratę 250 czasopism krajowych oraz 25 zagranicznych. Zbiory biblioteczne to głównie publikacje o charakterze teologicznym, filozoficznym, literaturoznawczym oraz pedagogiczno-psychologicznym. Co piąta publikacja księgozbioru jest przygotowana w języku obcym. Całość zbiorów bibliotecznych została opracowana w systemie internetowym. Nowe pozycje są na bieżąco wprowadzane do systemu dzięki najnowszemu programowi MAK 4.3.d. Biblioteka dysponuje m.in. bazami elektronicznymi Biblioteki Narodowej: *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografia Zawartości Czasopism*, *Bibliografia Tytułów Czasopism*. Posiadamy również bazy elektroniczne Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES (katalog książek, katalog czasopism, katalogi poszczególnych bibliotek zrzeszonych w Federacji FIDES).

Dzięki licencji zakupionej przez Uniwersytet Szczeciński zarówno pracownicy jak i studenci Wydziału Teologicznego mogą korzystać z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki on-line poprzez sieć uczelnianą. Niektórzy pracownicy uzyskali też możliwość indywidualnego dostępu do dodatkowych zasobów elektronicznych przez logowanie się z dowolnego miejsca.

W ocenie studentów zarówno wielkość sal jak i ich wyposażenie są dostosowane do wielkości grup i potrzeb studentów. Studenci obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili bazę socjalną w tym infrastrukturę związaną z realizacją zajęć wychowania fizycznego oraz godziny otwarcia biblioteki, jednakże podali zastrzeżenia dotyczące jej wyposażenia w nowości wydawnicze oraz zbyt małą liczbę egzemplarzy publikacji podanych jako literatura obowiązkowa.

Studenci na terenie Uczelni mają możliwość korzystania z bezprzewodowej sieci internetowej. Dostępny jest także bufet a w najbliższym czasie ma zostać otwarta stołówka. Budynek Wydziału jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto Wydział jest dogodnie skomunikowany z pozostałymi lokalizacjami Uczelni. Aktualnie Uczelnia prowadzi prace remontowe związane z ociepleniem budynku, co powoduje małe utrudnienia w funkcjonowaniu, ale przyniesie znaczną poprawę komfortu termicznego podczas realizacji zajęć dydaktycznych.

KRYTERIUM 5 SPEŁNIONE W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Infrastruktura dydaktyczna służąca realizacji procesu kształcenia na teologii umożliwia osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. Warto podkreślić funkcjonalność, czystość i estetykę całego budynku oraz bogate i interesujące zbiory teologiczne dostępne w Bibliotece Wydziału. Warto zadbać o sprawną aktualizację i zakup najnowszych pozycji książkowych oraz zwiększenie liczby egzemplarzy literatury

przedmiotu. Baza dydaktyczna jest także dostosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Zadania badawcze, podejmowane przez pracowników Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego są w dużym stopniu wykorzystywane w procesie kształcenia. Rezultaty naukowej refleksji teologicznej, kanonicznej i pastoralnej podejmowanej w ramach badań naukowych, realizowanych głównie ze środków na badania statutowe są przedstawiane podczas konferencji i prezentowane w publikacjach naukowych. Obecnie pracownicy kierunku teologia realizują kilkanaście tematów badawczych, co dokonuje się w ramach poszczególnych katedr:

- KATEDRA EGZEGEZY I TEOLOGII BIBLIJNEJ

Badania nad różnymi szczegółowymi problemami egzegezy i teologii biblijnej, szczególnie zagadnienie *Jedność jako motyw biblijny i eklezjalny*. W latach 2009 – 2013 katedra zorganizowała dwie konferencje: międzynarodowa - *Historia – Wiara – Biblia* – oraz krajowa *Teraźniejszość oraz Od Jezusa historycznego do przyjaźni z Chrystusem* i wykłady otwarte. Przygotowano publikacje zbiorowe: m.in. (red.), *Między wiarą i zabobonem*, Szczecin 2010; (red.), *Nadzieje i zagrożenia sekularyzacji*, Szczecin 2010; *Integralne teologie biblijne*, Szczecin 2013. Na uwagę zasługują komentarze do ksiąg biblijnych należących do kanonu: komentarz do *Księgi Wyjścia* (NKB.ST II) - złożony do druku w 2011 r. pierwszą część komentarza do *Księgi Rodzaju* (NKB.ST I/1), a w 2013 jego drugą część. Opracowany komentarz do *Listu do Filipian* (NKB.NT XI), Częstochowa 2011, i w języku niemieckim: *Vater unser im Himmel. Tiefsinnige Schönheit Herren- und Kirchengebetes*, St. Pölten 2011.

- KATEDRA TEOLOGII DOGMATYCZNEJ

Podejmuje następujące badania: Trynitologiczny i eklezjologiczny charakter teologii chrześcijańskiej, Eklezjologia – badania w kierunku rozumienia Kościoła w relacji do współczesnego świata, Mariologia – rola kultu maryjnego w odnowie życia chrześcijańskiego, Teologiczna myśl papieża Benedykta XVI.

- KATEDRA TEOLOGII FUNDAMENTALNEJ

Od roku 2009 pracownicy Katedry podejmują badania z zakresu eklezjologii, personalizmu chrześcijańskiego, relacji teologii do struktur społecznych i zaangażowania politycznego, co zostało zaprezentowane podczas krajowych konferencji naukowych.

- KATEDRA TEOLOGII MORALNEJ I DUCHOWOŚCI

Skupia się na zagadnieniach: Osobowy wymiar człowieka, Wartość nauczania biskupa Wilhelma Pluty, Alternatywne ruchy religijne a duchowość chrześcijańska, procesy sekularyzacyjne w społeczeństwie na Pomorzu Zachodnim w kontekście myśli teologicznomoralnej. Organizuje konferencje i publikuje prace zbiorowe.

- KATEDRA TEOLOGII PATRYSTYCZNEJ

Katedra kontynuuje badania myśli teologicznej autorów po soborze nicejskim (325 r.) prezentując wyniki badań serii wydawniczej „Źródła Teologii” oraz zajmuje się nauką o człowieku w dziełach pisarzy starochrześcijańskich.

- KATEDRA HISTORII KOŚCIOŁA

Jednym z głównych kierunków badań jest historia parafii i zakonów w diecezjach: szczecińsko-kamieńskiej, koszalińsko-kołobrzeskiej, zielonogórsko-gorzowskiej oraz wrocławskiej w średniowieczu, czasach nowożytnych i najnowszych. Od 2009 roku powstało wiele publikacji, m.in.: *Misyjny szlak Apostoła Pomorza*, „Roczniki Historii Kościoła” 1(65), 2009, s. 77-100. Podjęto badania dotyczące życia i działalności duchownych zasłużonych dla Ziemi Zachodnich, np. *Duchowieństwo katolickie w okresie hitleryzmu na Pomorzu Zachodnim w obecnych granicach szczecińskiego Kościoła*, w: *Akcja „Fall Stettin”*, tłum. (red.), Szczecin 2004, s. 9-18; *Arcybiskup Marian Przykucki (1924-2009)*, „Prezbiterium” (2009) nr 11-12, s. 360-389; *Ks. abp prof. dr hab. Kazimierz Majdański. Obrońca życia i mąż stanu*, Szczecin 2011. A także badania z najnowszej historii: *Duchowieństwo gorzowskie w oczach władzy ludowej w latach 1945-1956. Zarys problematyki*, w: *Władze wobec Kościołów i związków wyznaniowych na Środkowym Nadodrzu w latach 1945-1956*, red. Poznań 2012, s. 243-259; *Polityka władz państwowych wobec Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim i ziemi lubuskiej w latach 1945-1989*, red. Szczecin 2010, s. 145-156; *Kościół katolicki w realiach władzy komunistycznej na Pomorzu Środkowym w latach 1945-1989*, red. Szczecin 2011.

- KATEDRA TEOLOGII PASTORALNEJ, LITURGIIKI I HOMILETYKI

Podjmując badania nad formami świętowania niedzieli, ich wyniki zostały opublikowane w „Colloquia Theologica Ottoniana” 2012/2. Natomiast w roku akademickim 2012/2013 przedmiotem badań była kwestia przemian języka religijnego w okresie po Soborze Watykańskim II, a w roku 2013/14 – zagadnienie wpływu popkultury na duszpasterstwo parafialne we wszystkich jego aspektach.

- KATEDRA KATECHETYKI

Katedra kontynuuje badania: Zjednoczona Europa – szanse i wyzwania dla współczesnej religijności młodego pokolenia; Zasady konstruowania podręczników do nauki religii według reformy programowej w polskiej szkole. Od roku 2009 pracownicy Katedry włączyli się w opracowanie *Podstawy programowej katechezy religii katolickiej* (WAM 2010) oraz *Programu nauczania religii w szkole* (WAM 2010). Wyniki badań zostały przedstawione w publikacjach: *Kościół – Communio jako podmiot i środowisko współczesnej katechezy*, red. wyd. WT US, Szczecin 2009, ss. 280; *Współczesna katecheza liturgiczna. Liturgia w katechezie i szkolnym nauczaniu religii*, red. wyd. WT US, Szczecin 2010; ss. 326; *W dialogu ze słowem. Biblia w katechezie i nauczaniu religii*, red. wyd. WT US, Szczecin 2011, ss. 336. Katedra organizuje coroczne krajowe konferencje „Nadbałtyckie Debaty Polskich Katechetów” w Trzemeszku.

KATEDRA PRAWA KANONICZNEGO

Główne kierunki badawcze to: sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, Jurysprudencja Roty Rzymskiej oraz synody w Polsce. Prowadzone badania w zakresie prawa kanonicznego przekładają się na zajęcia dydaktyczne i praktykę duszpasterską. Rezultatem kwerendy jest monografia *Ecclesia semper reformanda. Zjawisko synodalności w Polsce po Soborze Watykańskim II*, Szczecin 2007, ss. 512.

KATEDRA FILOZOFII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Główne zagadnienie badawcze to filozofia ochrony środowiska. Katedra zorganizowała konferencje naukowe: „Człowiek i jego środowisko w aspekcie przyrodniczym, filozoficznym i teologicznym”; „Pneumosfera” (Grzybowo – Bornholm, 7-9. 06.2013); „Duchowość ekologiczna” (Chojna, 23.08.2013). Opublikowano monografię: *Biologia wiary*. Szczecin 2013. Podjęte są starania stworzenia czasopisma internetowego: „Szczecińskie Zeszyty Społeczne”.

KATEDRA JĘZYKA I KOMUNIKACJI RELIGIJNEJ

Główne kierunki badań Katedry i osiągnięte rezultaty: Język doświadczenia religijnego – Katedra prowadzi cykliczne, coroczne konferencje pod hasłami: „Język doświadczenia

religijnego” (od 2007 r.) oraz „Język. Religia. Tożsamość” (od 2007 r.). Dotychczas wydano 4 tomy monografii *Język doświadczenia religijnego* i 6 tomów monografii *Język. Religia. Tożsamość*; Pedagogia cierpienia według Luigi Novarese – efektem prowadzonych badań jest rozprawa habilitacyjna (publikacja 2013 r.); Kreacja kapłana w literaturze europejskiej; – efektem prowadzonych badań będzie rozprawa habilitacyjna (publikacja 2014 r.); Kreacja ojca w powieściach nadniemeńskich Elizy Orzeszkowej – efektem prowadzonych badań jest monografia (2013 r.).

ZO stwierdza, iż rezultaty prowadzonych w poszczególnych katedrach badań naukowych są zastosowane w procesie kształcenia. Jednostka stwarza studentom możliwość udziału w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji przydatnych w pracy naukowo-badawczej, czego doskonałym przykładem są działające koła naukowe:

- Koło Filozoficzne Studentów Teologii „Effata”, które podejmuje różne zagadnienia filozoficzne i teologiczne organizując spotkania dyskusyjne na forum wydziału, uniwersytetu oraz wszystkich uczelni wyższych Szczecina, m.in. spotkanie dotyczące zagadnienia *in vitro* oraz naprotechnologii (18.04.2013); konferencja: „Ekologia ducha” (23.08.2013), dyskusja nt. gender – płci społecznej (16.01.2014); konferencja: „Ekologia płci”.

- Koło Biblijne, które odbywa cotygodniowe spotkania poświęcone tematyce biblijnej oraz inicjatywy o charakterze naukowym, np.: spotkanie otwarte: „Przestrzeń sakralna miast świata starożytnego” (24.04.2010); wyjazd naukowy członków Koła do Villa Cavalletti pod Rzymem na kurs teologiczno-biblijny nt. „Wer war und was wollte Jesus?”, organizowany przez Akademie für die Theologie des Volkes Gottes, (02-8.08.2010); warsztaty biblijne (1-4.09.2010); wyjazd przedstawicieli Koła na Sympozjum Biblistów Polskich w Tarnowie (8-9.09.2010); współorganizowanie wykładów otwartych Katedry Egzegezy i Teologii Biblijnej (24.11.2010); spotkanie z ks. prof. H. Witczykiem (27.11.2010); dwukrotne współorganizowanie wyjazdu naukowego do Pergamon Museum w Berlinie; zagraniczne warsztaty biblijne Koła Biblijnego zorganizowane dwukrotnie w Rosow (Niemcy) (01-04.09.2011); współorganizowanie wyjazdu naukowego do Altes Museum w Berlinie (zbiory papyrusu) (11.12. 2011); organizacja wystawy na dzień spotkania Kręgów Biblijnych podczas Ogólnopolskiego Tygodnia Biblijnego (14-19.04.2013); współorganizowanie z Katedrą Egzegezy i Teologii Biblijnej wykładów otwartych pt. „Historia – Wiara – Biblia – Teraźniejszość” (25.11.2013).

- Koło św. Tomasza z Akwinu funkcjonujące w latach 2009-2011 podejmujące zagadnienia z zakresu teologii dogmatycznej, niestety ze względu na wygaszenie studiów teologicznych dla osób świeckich w Koszalinie, koło zakończyło swoją działalność.

Realizowany proces dydaktyczny oraz sama koncepcja studiów mają ścisły związek z profilem badawczym pracowników i wpływają na kształtowanie programu kształcenia. Pracownicy naukowci kierunku teologia podejmują indywidualną współpracę naukową i badawczą z przedstawicielami innych jednostek naukowych, co wyraża się głównie we współorganizowanych konferencjach i publikacjach zbiorowych, niestety odnotowuje się również ogólnopolskie konferencje, które mimo deklaracji prezentacji badań naukowych są postrzegane jako spotkania zamkniętego grona koleżeńskie. WT pozostaje w stałym kontakcie z przedstawicielami Kościoła lokalnego, natomiast w minimalnym stopniu z otoczeniem gospodarczym.

Przeprowadzana wizytacja jest drugą oceną jakości kształcenia na kierunku teologia. W raporcie po wizycie w 2008 r. napisano: „W ocenie Zespołu chociaż struktura publikacji i nakładów finansowych na badania nie dorównuje najlepszym ośrodkom w kraju i ciągle nosi cechy prowincjonalności, to jednak ma znamiona ambitnych poszukiwań aktualnych problemów na swoim obszarze badań. Być może odważniejsze sięgnięcie po prestiżowe granty pozwoli na coraz śmielsze wchodzenie w krajowy i międzynarodowy obieg publikacji

i kontaktów międzynarodowych” (s. 47). W ostatnich pięciu latach pracownicy naukowci WT podjęli wiele interesujących badań naukowych, co należy odnotować jako bardzo pozytywny rozwój kierunku, w tym zwiększył się stopień oddziaływania prowadzonych badań na proces kształcenia. Niestety nadal brakuje sformalizowanej międzynarodowej współpracy badawczej, realizacji grantów i programów międzynarodowych (brak uzyskiwania na nie środków finansowych) oraz badań zleconych.

KRYTERIUM 6 SPEŁNIONE ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryterium szczegółowego*

Wydział Teologiczny powstał dziesięć lat temu, jest zatem młodą jednostką, ale coraz intensywniej podejmuje badania naukowe. W latach 2009-2013 pracownicy naukowci kierunku *teologia* realizowali wiele interesujących badań naukowych, co należy uznać za bardzo pozytywny rozwój kierunku. Wyniki badań są wykorzystane i prezentowane w prowadzonych seminariach magisterskich, wykładach, organizowanych oraz współorganizowanych konferencjach krajowych i zagranicznych a także w działalności studenckich kół naukowych. Pracownicy przedstawiają również wyniki swoich badań w monografiach i publikacjach zbiorowych. Niestety brakuje badań zespołowych oraz międzynarodowych badań naukowych. ZO postuluje zwiększenie wysiłków w celu podjęcia sformalizowanej międzynarodowej współpracy badawczej, realizacji grantów oraz badawczych programów krajowych i międzynarodowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Szczegółowe warunki i tryb rekrutacji na I rok studiów określa Uchwała Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 31 maja 2012 r. Kandydaci na studia magisterskie na kierunku *teologia* przyjmowani są bez żadnych egzaminów wstępnych. Zasady i procedury rekrutacji studentów należy uznać za przejrzyste i nie zawierające elementów dyskryminacyjnych. Przyjęcie odbywa się na drodze konkursu na podstawie punktów/ocen, które kandydat otrzymał na egzaminie maturalnym z przedmiotów zdanych w formie pisemnej z języka polskiego, języka obcego oraz trzeciego przedmiotu dowolnie wybranego przez kandydata. Uzyskane wyniki są przeliczane przez algorytm jednolity dla całego US, a następnie ustala się listę rankingową wg limitu przyjętego na dany rok akademicki. Taki sposób rekrutacji uwzględnia niewątpliwie zasadę równych szans, oferta edukacyjna jest adresowana do wszystkich maturzystów, jednakże – jak się wydaje - nie w pełni zapewnia właściwą selekcję kandydatów. Teologię mogą studiować osoby, które nigdy nie uczęszczały na lekcji religii, bowiem ocena z tego przedmiotu w procesie rekrutacji nie jest brana pod uwagę.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

System kształcenia na kierunku teologia jest zorientowany na systematyczne pogłębianie wiedzy przez studentów, jednak z pewnymi zastrzeżeniami. System ten zawiera sprawdzone, standardowe rozwiązania, które wypracowano i wdrożono w innych ośrodkach akademickich. Przyjęte rozwiązania dotyczą zarówno weryfikacji etapowych efektów, jak i końcowych efektów kształcenia. Stosowane są zaliczenia etapowe, kolokwia oraz metody aktywizujące studentów w trakcie zajęć wraz z bieżącą oceną ich aktywności. Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia w Uczelni są przedstawiane przez prowadzących podczas pierwszych zajęć oraz są dostępne dla studentów w sylabusach, do których dostęp ze względu na brak informacji o centralnej bazie sylabusów US, był utrudniony. Co zaskakujące, w opinii studentów system oceny osiągnięć jest zrozumiały i obiektywny, jednakże stawiane im wymagania uznają za zbyt niskie. Studenci zadeklarowali, że w ich odczuciu podczas egzaminów oraz zaliczeń wymaga się od nich zbyt małej wiedzy i umiejętności, a podczas zajęć jedynie pobieżnie omawia się istotne tematy. W ich opinii wynika to głównie ze zbyt małej liczby godzin oraz z realizacji zajęć w wielogodzinnych blokach przez dojeżdżającą kadrę akademicką, która nie poświęca wystarczająco dużo czasu na przygotowanie treści prezentowanych podczas zajęć.

Na Wydziale nie przechowuje się wszystkich prac etapowych studentów, z tego względu nie można jednoznacznie ocenić, czy i na ile zachowany został obiektywizm w formułowaniu ocen za prace pisemne. Udostępnione prace etapowe zostały raczej ocenione obiektywnie, ale w niewielkim zakresie sprawdzały umiejętności argumentowania, wnioskowania, stosowania wiedzy w praktyce, raczej koncentrowały się na wybiórczym sprawdzeniu memoryzacji wybranych zagadnień.

W sylabusach z reguły prawidłowo określono nakład pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia. Chociaż w kilku przypadkach jest widoczny brak korelacji między bilansem pracy studenta (czas niezbędny do przeczytania lektury) a wykazem literatury podstawowej. Niektórzy wykładowcy zaproponowali zbyt długą listę lektur (często monografii) w stosunku do zaplanowanego obciążenia pracą studenta.

Informacje na temat systemu weryfikacji efektów kształcenia są przedstawiane przez prowadzących podczas pierwszych zajęć oraz dostępne dla studentów w systemie elektronicznym. Stosowanie się do ww. zasad podlega ocenie w ankiecie ewaluacyjnej. W opinii studentów system oceny osiągnięć jest zrozumiały oraz obiektywny. W Uczelni stosuje się pięciostopniową skalę ocen.

Studenci przystępują do egzaminów w sesjach egzaminacyjnych, mają prawo do jednego terminu poprawkowego oraz do ubiegania się o termin dodatkowy w przypadku usprawiedliwionej nieobecności. Uczelnia umożliwia także ubieganie się o egzamin komisyjny, jeżeli w opinii studenta egzamin został oceniony nieobiektywnie. Studenci nie zgłosili problemów z respektowaniem tych zasad na ocenianym kierunku.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Uczelnia stwarza studentom teologii możliwość wyjazdu na wymianę zagraniczną w ramach programu Erasmus oraz krajową w ramach programu MOST. Niestety, zainteresowanie studentów ocenianego kierunku uczestnictwem w tych programach jest niewielkie. Wynika to w przypadku studentów specjalizacji kapłańskiej z ograniczeń instytucjonalnych związanych z formacją seminaryjną, natomiast w przypadku pozostałych studentów z obawy przed pozostawieniem dotychczasowego trybu życia, w tym rodziny i pracy zawodowej oraz z niedostatecznych kompetencji językowych. Studenci uważają również, że konieczność uzupełnienia różnic programowych na uczelni macierzystej jest

czynnikiem zniechęcającym do uczestnictwa w programach wymiany. Zaleca się zatem nawiązanie współpracy w ramach programu Erasmus z uczelniami posiadającymi zbliżoną ofertę dydaktyczną, umożliwiającą zastąpienie części przedmiotów z programu studiów uczelni macierzystej przedmiotami zrealizowanymi podczas wymiany. Zespół oceniający sugeruje także podjęcie próby zorganizowania krótkich zagranicznych wyjazdów studyjnych, w których uczestniczyć mogliby także studenci specjalizacji kapłańskiej.

Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w lektoratach z języka obcego nowożytnego. W opinii studentów poziom zajęć nie jest zadowalający. Ponadto z negatywną opinią spotkał się mały wybór języków, których można się uczyć (angielski/niemiecki). Studenci są zainteresowani możliwością uczęszczania na lektorat z języka włoskiego oraz na ostatnich latach także na zajęcia prowadzone w języku włoskim. W opinii zespołu oceniającego brak takich zajęć stanowi niewykorzystany potencjał Wydziału, na którym realizowany jest także kierunek italianistyka z elementami nauk o chrześcijaństwie.

Studenci obecni podczas spotkania z Zespołem Oceniającym zadeklarowali, że wiedzą czym są punkty ECTS. W ich opinii liczba punktów zazwyczaj odzwierciedla nakład pracy niezbędny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia, jednakże w licznych przypadkach ich osiągnięcie nie jest niezbędne do uzyskania zaliczenia przedmiotu.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiąganiu założonych efektów kształcenia.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu zasad i trybu przyznawania pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Regulaminu zasad przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów Uniwersytetu Szczecińskiego*. Oba regulaminy obejmują wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 cyt. ustawy, podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 cyt. ustawy. Sposób przyznawania świadczeń uznany został przez studentów wizytowanego kierunku za przejrzysty oraz sprawny. Procedura przyznawania stypendiów jest zgodna z wymaganiami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Decyzje dotyczące przyznawania świadczeń pomocy materialnej zawierają wszystkie niezbędne elementy określone w art. 107 ust. 1 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego.

Jak wynika z *Zasad przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów Uniwersytetu Szczecińskiego* stypendia rektora dla najlepszych studentów przyznawane są na podstawie szczegółowo określonego systemu punktowania uwzględniającego wiele osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych możliwych do zrealizowania w toku studiów. Jednym z wymagań jest uzyskanie średniej ocen na poziomie minimum 4,001. Wszystkim osiągnięciom przypisywana jest odpowiednia liczba punktów, które są sumowane i stanowią podstawę do umieszczenia studenta na liście rankingowej i przyznania stypendium.

Zasady przyznawania pomocy materialnej są studentom znane, a wszelkie potrzebne informacje związane z funkcjonowaniem systemu przyznawania pomocy materialnej mogą uzyskać w Dziekanacie oraz u członków komisji stypendialnych, w skład których wchodzi także pracownicy administracyjni. Należy zatem uznać, iż system pomocy materialnej funkcjonuje prawidłowo.

System opieki naukowej i dydaktycznej

System opieki naukowej i dydaktycznej na kierunku *teologia* wymaga udoskonalenia. W opinii studentów stawiane im wymagania są zbyt niskie. Uważają oni, iż nie oczekuje się od nich zdobycia rzetelnej wiedzy nawet w zakresie podstawowych zagadnień (np. kwestie dogmatyczne, filozofia, katechetyka). Uważają, że z tego powodu kształci się ich gorzej niż w innych ośrodkach akademickich w Polsce, pomimo że stan ten nie znajduje odzwierciedlenia w uzyskiwanych przez nich ocenach oraz nie wynika ze zdefiniowanych efektów kształcenia. Studenci oczekują, że uzyskiwane oceny będą korespondowały z posiadaną przez nich wiedzą, także w przypadku otrzymania oceny dostatecznej.

Nauczyciele akademicki są raczej dostępni w trakcie wyznaczonych konsultacji, a ich terminy są dostosowane do potrzeb studentów. Jednak przy wejściu do niektórych katedr brakowało podania terminów i godzin dyżurów nauczycieli akademickich (także na stronie internetowej wydziału). W trakcie spotkania studenci potwierdzili, że wykładowcy są dla nich dostępni również poza czasem zajęć oraz wyznaczonych konsultacji, także z wykorzystaniem w tym celu poczty elektronicznej. Wymiar czasowy prowadzonych konsultacji oraz pełnionych dyżurów studenci uznali za wystarczający w stosunku do ich potrzeb. Studenci nie zgłosili także uwag dotyczących harmonogramu zajęć oraz sesji egzaminacyjnej. Studenci posiadają poprzez system e-dziekanat do wszystkich niezbędnych informacji związanych z tokiem studiów, w tym harmonogramów zajęć, terminów sesji egzaminacyjnej, kart przedmiotów oraz materiałów dydaktycznych.

W opinii studentów nie wszystkie przedmioty realizowane są zgodnie z przedstawionymi im sylabusami, a informacje prezentowane podczas zajęć czasami są jedynie pobieżne i nieuporządkowane. Zdarza się, że wykłady są prowadzone w wielogodzinnych blokach, co uniemożliwia dostateczne skupienie uwagi na omawianym temacie. Ponadto studenci zgłosili negatywne uwagi dotyczące realizacji poszczególnych przedmiotów. W szczególności dotyczyły one zajęć z:

- a/ filozofii, ze względu na niewielkie przygotowanie wykładowców do prowadzonych zajęć, co w opinii studentów jest rezultatem faktu, że filozofii uczą wykładowcy z zewnątrz, którzy nie utożsamiają się z Wydziałem Teologicznym,
- b/ wykłady z Nowego Testamentu oraz historii Kościoła, które sprowadzają się głównie do odczytywania slajdów oraz pobieżnej realizacji tematów, ze względu na zbyt małą liczbę godzin dla tak obszernej tematyki oraz realizowanie zajęć w wielogodzinnych blokach przez wykładowców dojeżdżających okresowo na Uczelnię,
- c/ katechetyki, ze względu na brak praktycznego przygotowania organizacji warsztatu pracy nauczyciela religii, niemożność nabycia umiejętności realizacji nauczania religii z katechizowanymi w różnym wieku i sytuacjach życiowych oraz stosowania przestarzałej metodyki i dydaktyki katechetycznej, której ze względu na jej nieaktualność nie można wykorzystywać podczas praktyk zawodowych.

W opinii studentów obecnych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wiele problemów związanych z zaangażowaniem studentów w życie Wydziału oraz zachęceniem ich do rozwoju naukowego wynika z braku charyzmatycznych wykładowców, którzy potrafiliby skupić wokół siebie studentów, zachęcić ich do stałego doskonalenia umiejętności i w ten sposób „ożywić” Wydział. Zespół Oceniający zwraca uwagę Władz Wydziału na wskazany przez studentów problem i zaleca podjęcie stosownych kroków w celu pobudzenia rozwoju Wydziału, którego potencjał jest w tej chwili niewykorzystany.

Studenci mają także możliwość indywidualizacji programu studiów na zasadach wskazanych w *Regulaminie studiów* w drodze indywidualnej organizacji studiów, a także poprzez swobodny wybór seminarium dyplomowego, zajęć z języka obcego nowożytnego oraz przedmiotów obieralnych.

Zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowania są znane studentom ocenianego kierunku. Studenci mają możliwość swobodnego wyboru tematu pracy dyplomowej oraz

korzystania z wsparcia promotora podczas jej przygotowywania. W jednostkowych przypadkach studenci zgłosili niezadowolenie ze współpracy z promotorem ze względu na trudność w umówieniu się na konsultacje lub utrzymaniu stałego kontaktu.

Godziny otwarcia dziekanatów zostały uznane przez studentów za dostosowane do ich potrzeb. Bardzo pozytywnie oceniono kompetencje pracowników administracji i ich otwartość na potrzeby studentów.

Działalność wspierająca rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny

W Uczelni w oparciu o *Regulamin Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Szczecińskiego* funkcjonuje Samorząd Studentów charakteryzujący się wielopoziomową strukturą na szczeblu wydziałowym oraz ogólnouczelnianym. W skład organów Samorządu Studentów wchodzi przedstawiciele wszystkich kierunków studiów, w tym kierunku *teologia*. Podział kompetencji oraz uprawnień pomiędzy poszczególnymi organami Samorządu Studentów jest klarowny.

Samorząd współuczestniczy w tworzeniu oraz opiniuje w formie uchwał regulamin studiów, regulamin przyznawania pomocy materialnej, a także plany i programy nauczania. Zdaniem przedstawicieli Samorządu Studenckiego Władze Wydziału są otwarte na działalność studencką na Wydziale, w tym na aktywność Samorządu Studenckiego.

Liczba przedstawicieli studentów w Senacie Uczelni oraz Radzie Wydziału spełnia przesłanki art. 61 ust. 3 Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci posiadają swoich przedstawicieli również w komisjach dyscyplinarnych, zespołach zapewniania jakości kształcenia oraz innych gremiach zajmujących się kwestiami dotyczącymi studentów.

Samorząd Studencki posiada własne biuro wyposażone w sprzęt komputerowy. Wydział zapewnia także stały dostęp do materiałów biurowych. Ponadto Samorząd Studencki dysponuje własnym budżetem umożliwiającym mu realizację celów ustawowych. Z budżetu Uczelni wydzielone są także środki do dyspozycji Komisji koordynacyjnej ds. kół naukowych i organizacji studenckich, Akademickiego Centrum Kultury oraz środki w dyspozycji Prorektora ds. studenckich przeznaczone na cele studenckie. System finansowania działalności studenckiej na Uczelni jest na wysokim poziomie.

W ramach ocenianego kierunku aktualnie prowadzą działalność trzy koła naukowe: Biblijne Koło Naukowe WT US, Koło Filozoficzne Studentów Teologii „Effata” oraz Koło Naukowe „Cooperatores Veritatis”. Działalność kół naukowych opiera się głównie o cotygodniowe spotkania oraz organizowanie i współorganizowanie wykładów otwartych, wyjazdów naukowych, np. do Berlina oraz konferencji wydziałowych. Zaangażowanie studentów w prace kół naukowych jest niewielkie, co wynika w dużej mierze z ograniczeń związanych z formacją wśród studentów specjalizacji kapłańskiej. Z pozytywną oceną studentów spotkało się także umożliwienie im publikowania tekstów o charakterze popularno-naukowym w tygodniku „Niedziela”. Jak zostało wskazane w pkt. 6 niniejszego raportu, zaleca się położenie większego nacisku na rozwój pracy indywidualnej pomiędzy studentami a wykładowcami oraz wsparcie w zakresie publikowania artykułów naukowych w renomowanych czasopismach.

W Uczelni działa także Biuro Karier zajmujące się doradztwem zawodowym oraz udostępnianiem informacji o dostępnych ofertach pracy, stażach i konkursach dedykowanych studentom. Ponadto Biuro Karier koordynuje projekt Uniwersytet Szczeciński – Lider Przyszłości, w ramach którego są organizowane staże dla wyselekcjonowanych w procesie rekrutacji studentów. Studenci ocenianego kierunku w ograniczonym zakresie korzystają ze wsparcia Biura Karier, np. poprzez uczestnictwo w konsultacjach CV oraz listów motywacyjnych.

KRYTERIUM 7 SPEŁNIONE ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są kompleksowo uregulowane w odpowiedniej Uchwale Senatu. Regulacje te nie zawierają postanowień o charakterze dyskryminującym. Rekrutacja na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie wyników z egzaminu dojrzałości.

2) System kształcenia na kierunku teologia odpowiada oczekiwaniom studentów oraz służy pogłębianiu ich wiedzy i rozwijaniu umiejętności, jednak z wyłączeniem kilku przedmiotów ocenionych negatywnie przez studentów. ZO negatywnie ocenia fakt, iż zastrzeżenia co do „rutynowej” realizacji niektórych zajęć dydaktycznych pojawiły się już w raporcie powizytacyjnym z 2008 roku i w minimalnym stopniu podjęto działania zmierzające do naprawy sytuacji. Studenci są informowani o zasadach zaliczania przedmiotów oraz mają dostęp do sylabusów zawierających zasady oceniania.

3) Uczelnia umożliwia studentom udział w programach wymiany międzynarodowej, jednak studenci wykazują małe zainteresowanie wymianą. ZO zaleca nawiązanie współpracy w ramach programów wymiany międzynarodowej (np. Erasmus+) z uczelniami posiadającymi zbliżoną ofertę dydaktyczną, umożliwienie zastąpienia części przedmiotów z programu studiów uczelni macierzystej przedmiotami zrealizowanymi podczas wymiany oraz poprawę przepływu informacji między studentami kierunku teologia a Wydziałem w zakresie możliwości uzyskiwania stypendium zagranicznego.

4) Uczelnia zapewnia studentom opiekę dydaktyczno-naukową oraz odpowiednie warunki materialne. Studenci są właściwie reprezentowani w organach kolegialnych Uczelni. W opinii studentów kadra naukowo-dydaktyczna jest kompetentna i pomocna, a obsługa administracyjna - przyjazna. W ramach ocenianego kierunku prężnie działają dwa koła naukowe. System pomocy materialnej działa prawidłowo. Samorząd Studentów ma zapewnione środki na działalność i realizuje zadania wynikające z Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. ZO wskazuje na konieczność usprawnienia systemu pomocy naukowej i dydaktycznej zgodnie z podanymi powyżej uwagami.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów

Na poziomie ogólnouczelnianym system zapewniania jakości kształcenia określono uchwałą nr 90/2011 Senatu z dnia 24 listopada 2011 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie Szczecińskim. W przyjętym dokumencie wskazano, że celem działania WSZJK jest w szczególności:

- podnoszenie poziomu kształcenia studentów i doktorantów,
- stworzenie mechanizmów stałego zarządzania, monitorowania i doskonalenia systemu,
- opracowanie procedur zapewniania jakości kształcenia,
- dostarczanie Władzom Uniwersytetu informacji niezbędnych do zarządzania procesem kształcenia,

- podniesienie rangi pracy dydaktycznej,
- podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności US wobec innych uczelni.

Zakres działania WSZJK, określony w przedmiotowej uchwale, obejmuje m.in. okresowe przeglądy i doskonalenie programów kształcenia, ocenę realizacji procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, monitorowanie karier zawodowych absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia, zbieranie i wykorzystywanie opinii pracodawców do tworzenia i doskonalenia programów kształcenia oraz procedury weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

Na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji oraz przedstawionej dokumentacji, należy stwierdzić, że zintensyfikowanie prac na Wydziale zmierzających do pełnego wdrożenia ogólnouczelnianej uchwały oraz uszczegółowienia procedur projakościowych z uwzględnieniem charakterystyki prowadzonych kierunków studiów nastąpiło w 2013 roku. W efekcie podjętych działań na Wydziale Teologicznym US wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia doprecyzowano i zatwierdzono uchwałą Rady Wydziału nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. wraz z załącznikiem, na który składa się zasadnicza treść wprowadzonego systemu, a także wzory narzędzi, które będą wykorzystywane w celu realizacji postanowień uchwały. Należy podkreślić, że cele WSZJK, a także zakres jego działania są tożsame z wskazanymi w uchwale ogólnouczelnianej przyjętej przez Senat US.

Organizacja i kompetencje poszczególnych podmiotów w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, zostały precyzyjnie wskazane w rozdziale 2 ww. uchwały. Na podstawie analizy dokumentacji należy wskazać, że struktura zarządzania wizytowanym kierunkiem jest przejrzysta, czytelny jest także zakres podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością (stosownie do przydzielonych kompetencji) zarówno na poziomie Jednostki, jak i kierunku. W pierwszym etapie funkcjonowania systemu Dziekan Wydziału powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Studiów, a także Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia dla kierunku teologia. Należy jednak podkreślić, że w funkcjonującej strukturze organizacyjnej systemu nie jest reprezentowana grupa interesariuszy wewnętrznych obejmująca pracowników administracyjnych Wydziału. Oznacza to, że ta grupa pracowników w aktualnym stanie funkcjonowania systemu nie posiada zinstytucjonalizowanego wpływu na decyzje związane z zapewnianiem jakości kształcenia.

Do zadań Zespołów Kierunkowych należy między innymi:

- ocenianie warunków realizacji procesu kształcenia,
- analizowanie warunków i trybu rekrutacji na studia,
- weryfikowanie osiągniętych efektów kształcenia,
- analizowanie zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk,
- dbanie o wysoki poziom kadry dydaktycznej.

Wśród głównych narzędzi przewidzianych do realizacji celów i zadań WSZJK należy wskazać:

- proces ankietyzacji mający na celu anonimowe badanie opinii wśród pracowników i studentów na temat poszczególnych etapów procesu kształcenia i funkcjonowania Wydziału, z wykorzystaniem w tym celu kwestionariuszy ankiet, zawartych w formularzach nr 5 i 6 stanowiących załączniki do uchwały,
- gromadzenie i analizowanie informacji związanych z weryfikacją efektów kształcenia, w tym prac dyplomowych oraz praktyk, z wykorzystaniem w tym celu formularzy nr 2,3,4 i 10 stanowiących załączniki do uchwały,
- hospitacje zajęć dydaktycznych, z wykorzystaniem w tym celu formularza nr 1 stanowiącego załącznik do uchwały.

W przedmiotowej uchwale określono również procedury dotyczące:

- powoływania członków Wydziałowego Zespołu oraz Zespołów kierunków studiów,
- sprawozdawczości poszczególnych podmiotów z realizowanych działań,
- gromadzenia oraz przechowywania uzyskanych informacji,
- zasad i warunków przeprowadzania hospitacji,
- zasad przeprowadzania ankietyzacji wśród studentów i pracowników Wydziału,
- prowadzenia konsultacji z podmiotami zewnętrznymi,
- analizy i weryfikacji prac dyplomowych,
- analizy i weryfikacji dokumentacji praktyk,
- analizy sprawności systemu zapewniania jakości.

Podczas wizytacji przedstawiono Zespołowi Oceniającemu skromną dokumentację dotyczącą działań projakościowych realizowanych w ramach wizytowanego kierunku do roku 2013. Na podstawie informacji uzyskanych od przedstawicieli Wydziału, należy uznać, że do czasu przyjęcia uchwały nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, dokumentowanie realizowanych działań projakościowych nie było prowadzone w sposób zorganizowany, a także, iż niektóre narzędzia nie były dotychczas wykorzystywane np. hospitacje, monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Pozytywnie jednak należy ocenić wysiłek Wydziału, podejmowany od roku akademickiego 2013/14, w celu formalizacji procesu zapewniania jakości. Przedstawione podczas wizytacji procedury, wskazują na zintensyfikowanie aktywności w tym zakresie, przy uwzględnieniu znaczącej ilości czynników wpływających na jakość procesu kształcenia. Należy także podkreślić, iż harmonogram związany z wdrażaniem poszczególnych działań określony w rozdziale 5 uchwały, jest stopniowo realizowany np. przeprowadzono proces ankietyzacji wśród studentów, określono plan hospitacji na semestr letni roku akademickiego 2013/14 i konsekwentnie go zrealizowano.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz informacji uzyskanych w toku wizytacji należy wskazać, że WSZJK znajduje się obecnie na początkowym etapie wdrażania i wymaga szczególnych starań w zakresie monitorowania i doskonalenia np. w zakresie uwzględnionych czynników wpływających na jakość kształcenia ze względu na deficyt mechanizmów w obszarach takich jak: ocena zasobów materialnych Wydziału, wykorzystywanie stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający ustalił, że Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Studiów stosownie do swoich kompetencji przeprowadził (w okresie kwiecień-maj br.) analizę prac dyplomowych. Wątpliwości budzi fakt, że analiza została przeprowadzona w sposób niezgodny z założeniami określonymi w uchwale Rady Wydziału nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. zarówno w zakresie wykorzystywanych narzędzi jak i szczególnie niepokojącej zmiany kryteriów oceny z zakładanych merytorycznych na jedynie formalne. W protokole z posiedzenia Wydziałowego Zespołu znalazła się krótka wzmianka, że dokonano analizy formalnych aspektów prac dyplomowych i nie stwierdzono żadnych uchybień, natomiast podczas spotkania z ZO PKA członkowie Wydziałowego Zespołu poinformowali, że w ramach przeprowadzania procesu nie powstała żadna dokumentacja. Zgodnie z uchwałą Rady Wydziału nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r. analiza powinna obejmować adekwatność recenzji i ocen do wartości merytorycznej pracy oraz poprawność przeprowadzenia procedury antyplagiatowej do weryfikacji samodzielności prac dyplomowych, zaś do przeprowadzenia samego procesu powinien zostać wykorzystany dokument „protokół analizy pracy dyplomowej” stanowiący załącznik nr 3 do ww. uchwały. Podczas spotkań z przedstawicielami Wydziału oraz Wydziałowym Zespołem ds. Jakości i Programów Studiów ZO PKA uzyskał informację, że powodem takiego stanu rzeczy był sprzeciw części nauczycieli akademickich odnoszący się

stosowania merytorycznych kryteriów analizy prac dyplomowych, wyrażony podczas jednego z posiedzeń Rady Wydziału. Takie postępowanie należy ocenić jako bardzo niepokojące, szczególnie na obecnym, początkowym etapie wdrażania procedur WSZJK. Wydaje się, że w obecnym kształcie dojrzałości systemu brak realizacji niedawno przecież przyjętych założeń (grudzień 2013 r.) może negatywnie wpłynąć na jego dalsze wdrażanie i funkcjonowanie, a przede wszystkim na potencjalną skuteczność w procesie weryfikacji oraz doskonalenia poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia. Należy zaznaczyć, że zgromadzona na obecnym etapie wdrażania systemu dokumentacja uniemożliwia dokonanie oceny efektywności i wykorzystywania wyników otrzymywanych analiz do doskonalenia procesu kształcenia na wizytowanym kierunku studiów.

W związku z powyższym ZO rekomenduje zintensyfikowanie działań, które umożliwią prawidłowe i konsekwentne wdrażanie założeń określonych w uchwale Rady Wydziału nr 705/90/2013/2014 z dnia 12 grudnia 2013 r., oraz uwzględnienie w ramach systemu, w szerszym zakresie niż dotychczas, rozwiązań dotyczących wykorzystywania stosownych informacji w zapewnianiu jakości kształcenia.

ZO zaleca stałe monitorowanie i doskonalenie jakości prac dyplomowych z zachowaniem wprowadzonych procedur, zwłaszcza dokumentu „protokół analizy pracy dyplomowej” stanowiącego załącznik nr 3 do ww. uchwały. Ma to duże znaczenie, bowiem analiza prac dyplomowych dokonana przez ZO dotycząca zgodności recenzji i ocen do wartości merytorycznej pracy oraz poprawność przeprowadzenia procedury antyplagiatowej do weryfikacji samodzielności prac dyplomowych, wykazała słabość WSZJK w tym zakresie. Niektóre prace etapowe, mimo deklarowanych w sylabusach wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) sprawdzały tylko zapamiętanie definicji, liczb, nazw czyli dotyczyły memoryzacji danych bez pogłębionej refleksji oraz ich zastosowania, stąd w testach dominują pytania rozpoczynające się od słów: wymień, podaj, wylicz, który. ZO zaleca przeprowadzenie szkolenia pracowników w zakresie planowania i pomiaru dydaktycznego, a zwłaszcza prawidłowej konstrukcji narzędzi weryfikacji i oceny efektów kształcenia.

Studenci Jednostki mają dostęp do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów w tradycyjnej wersji papierowej, dodatkowo znaczna część informacji jest dostępna w wersji elektronicznej. Studenci mogą korzystać z bazy danych zawierającej sylabusy przedmiotów, harmonogramy sesji egzaminacyjnej, informacje o konsultacjach, zasadach korespondencji internetowej z prowadzącym zajęcia. W systemie elektronicznym studenci wypełniają także ankietę oceniającą pracę nauczyciela akademickiego. Wyniki ankiet zliczane są automatycznie. Każdy nauczyciel akademicki może zapoznać się z uzyskaną oceną, zaś Dziekan - z ocenami wszystkich podległych mu pracowników naukowo-dydaktycznych.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia został przyjęty Uchwałą Rady Wydziału w dniu 12 grudnia 2013 r. Założenia systemu opisane w *Załączniku do Uchwały wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia Rady Wydziału Teologicznego US w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2013 r.* są właściwe, aczkolwiek tylko deklaratywne. Brakuje dokumentacji potwierdzającej wdrożenie systemu w życie. Założenia systemu, uchwała Rady Wydziału wraz z aneksami jest dostępna na stronie internetowej Wydziału.

W czasie spotkania z osobami przygotowującymi raport samooceny oraz spotkania z członkami Komisji ds. zapewnienia jakości kształcenia, pracownicy mówili o swoim wkładzie w tworzenie ankiet ewaluacyjnych dla studentów. Przedstawione ZO dokumenty z ankietyzacji obejmowały zaledwie: sprawozdanie z ankietyzacji na WT US z 2012 r., krótki raport z ankietyzacji 2014 r., przykładowe formularze ankiet, zestawienie zbiorcze z 2014 r. Nie przedstawiono jednak żadnych wniosków wynikających z ankietyzacji oraz nie wykazano jej wpływu na kształtowanie koncepcji kształcenia na kierunku teologia.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia na wizytowanym kierunku ma charakter zinstytucjonalizowany. Przedstawiciele tej grupy wewnętrznych interesariuszy, podobnie zresztą jak kadry naukowo-dydaktycznej, posiadają swoich reprezentantów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości i Programów Studiów, a także Zespole ds. Jakości i Programów Kształcenia dla kierunku *teologia*. Ponadto formą uczestnictwa studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia jest procedura ankietyzacji wśród nich prowadzona, a dotycząca m.in. oceny pracy nauczycieli akademickich i funkcjonowania Wydziału. Ankiety przeprowadzane są drogą elektroniczną po ostatnich zajęciach z poszczególnych przedmiotów.

Potwierdzili to studenci w trakcie spotkania z przedstawicielem Zespołu Oceniającego. Wyniki ankiet, zgodnie z obowiązującymi regulacjami, są prezentowane podczas posiedzenia Wydziałowego Zespołu ds. Jakości i Programów Kształcenia. Ponadto studenci podkreślali, że funkcjonuje także nieformalny system zapewnienia jakości kształcenia, wynikający z bliskich relacji pomiędzy studentami, kadrą akademicką oraz administracją Wydziału, pozwalający na swobodne wyrażanie swych opinii i ocen na temat kultury jakości.

Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym interesariusze zewnętrzni – członkowie Zespołów ds. Jakości i Programów Studiów – Wydziałowego i kierunkowego, potwierdzili przykładami swoje autentyczne zainteresowanie jakością kształcenia na wizytowanym kierunku.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna / Biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	-	+/-
Umiejętności	+/-	+/-	+	+	-	+/-
Kompetencje społeczne	+/-	+/-	+	+	-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

KRYTERIUM 8 SPEŁNIONE ZNACZACO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) Jednostka posiada przejrzysty i czytelny system zarządzania kierunkiem. Wypracowała też kompleksową procedurę oceny efektów kształcenia, jednak pozostaje

dopiero na początkowym etapie jej wdrażania. Niestety Wydziałowy Zespół ds. Jakości i Programów Kształcenia podejmując działania na rzecz kultury jakości kształcenia nie zachowuje wypracowanych procedur i nie stosuje przyjętych narzędzi.

2) W procesie zapewnienia jakości kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni, w tym także w sposób sformalizowany studenci, oraz interesariusze zewnętrzni, głównie przedstawiciele Kurii Archidiecezjalnej.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe			X		
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ⁶			X		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

⁶ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Zaplanowana i realizowana na kierunku teologia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego koncepcja kształcenia charakteryzuje się spójnością zakładanych efektów i celów kształcenia, a została przygotowana (choć nie zawsze w sposób sformalizowany) z udziałem interesariuszy zarówno wewnętrznych (w tym studentów), jak i zewnętrznych, szczególnie Arcybiskupa oraz przedstawicieli Kurii Archidiecezjalnej Szczecińsko-Kamieńskiej i Wyższych Seminariów Duchownych w Szczecinie, Koszalinie i Gorzowie Wielkopolskim. Realizowana koncepcja kształcenia w dużym stopniu powstała na fundamencie koncepcji kształcenia, wypracowanej przez przedstawicieli wszystkich wydziałów teologicznych w Polsce, w oparciu o przepisy prawa państwowego jak i normy Kościoła rzymskokatolickiego zawarte w *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia*. Kadra, realizowane badania naukowe oraz infrastruktura zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów. Zbudowany w Uczelni/Jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia pozostający dopiero w fazie wdrażania, posiada strukturę i narzędzia, które mogłyby zapewnić realizację jego zadań a tym samym wysoką jakość kształcenia, jednak nie zawsze jest poprawnie wdrażany.

Zespół Oceniający docenia podjęte przez Władze i Pracowników Wydziału działania na rzecz jakości kształcenia, jednak dostrzega również istniejący opór niektórych pracowników blokujący prace projakościowe, dlatego podaje wskazania i zalecenia, których wprowadzenie lub udoskonalenie może zapewnić dalszy rozwój kierunku i wzmocnić wysoką jakość kształcenia. Poniżej najważniejsze postulaty i propozycje:

1. Koniecznie należy wzbogacić strukturę kwalifikacji absolwenta, zapewniając mu większą efektywność kształcenia poprzez dokonanie korekty założeń praktyk zawodowych, zwłaszcza przygotowujących do pracy w zawodzie nauczyciela. Obecne praktyki nie realizują wszystkich warunków podanych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Szczegółowe uwagi podano w tekście raportu. To ważne, bowiem większość studentów (wszyscy alumni i znaczna część studentów świeckich) podejmuje specjalność nauczycielską.
2. W przyjętych efektach kierunkowych brakuje bezpośredniego nawiązania do specyfiki Wydziału (np. badań związanych z wielokulturowym dziedzictwem Pomorza, które stanowią jedną z priorytetowych idei rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego). Badania te, prowadzone na WT US, powinny mieć odzwierciedlenie w kilku modułach (przedmiotach), co w znaczny sposób wzmocniłoby strategię rozwoju Uczelni przyjętą na lata 2012-2020.
3. Nawiązując do przeprowadzonych na WT rozmów oraz Raportu powizytacyjnego z 2008 r. Zespół Oceniający proponuje lepsze wykorzystanie potencjału osobowego, kontekstu i uwarunkowań politycznych, historycznych, geograficznych, społecznych, kulturowych i religijnych w celu zorganizowania studium / zajęć / specjalizacji teologii ekumenicznej lub ponadwyznaniowej, otwartej na dialog z protestanckimi ośrodkami naukowymi (Uniwersytet w Greiswaldzie oraz środowiska protestanckie niemieckie i skandynawskie) oraz instytucjami Kościołów Wschodnich (repatriacja i Akcji „Wisła”). Dodatkowym argumentem jest ukończenie przez wielu nauczycieli akademickich teologii US studiów doktoranckich poza granicami Polski, a tym samym zapoznanie się z koncepcjami ekumenicznymi.
4. Zamieszczenie kierunkowych efektów kształcenia na stronie internetowej WT US bez potrzeby logowania, aby zainteresowane osoby, a zwłaszcza studenci, mogli się z nimi zapoznać.
5. W sylabusach z reguły prawidłowo określono nakład pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia. Jednak w kilku przypadkach jest widoczny brak korelacji między bilansem pracy studenta (czas niezbędny do przeczytania lektury) a wykazem literatury podstawowej. Zaleca się podanie adekwatnej, dostępnej i aktualnej listy lektur. Pewnych drobnych korekt wymagają także niektóre sylabusy – jeśli chodzi o sformułowania i liczbę efektów kształcenia dotyczących rozwijania kompetencji społecznych

(odnosi się to głównie do zajęć, które kompetencje społeczne rozwijają w minimalnym stopniu, np. wykładów kończących się pracą pisemną).

6. Na Wydziale nie przechowuje się wszystkich prac etapowych studentów, z tego względu nie można jednoznacznie ocenić, czy i na ile zachowany został obiektywizm w formułowaniu ocen za prace pisemne. Udostępnione prace etapowe zostały raczej ocenione obiektywnie, ale w niewielkim zakresie sprawdzały umiejętności argumentowania, wnioskowania, stosowania wiedzy w praktyce, raczej koncentrowały się na wybiórczym sprawdzeniu zapamiętania wybranych zagadnień. ZO zaleca przeprowadzenie szkolenia pracowników w zakresie planowania i pomiaru dydaktycznego, a zwłaszcza pluralizmu metod dydaktycznych oraz prawidłowej konstrukcji narzędzi weryfikacji i oceny efektów kształcenia.

7. ZO dostrzega i docenia indywidualne działania pracowników na rzecz internacjonalizacji WT, ale stanowczo zaleca podjęcie międzynarodowej współpracy obejmującej zarówno kadrę naukowo-dydaktyczną, jak i studentów, zwiększenie opcji lektoratów (wprowadzenie j. włoskiego) oraz wprowadzenie konwersatoriów lub wykładów w językach obcych. Zwłaszcza, iż przykładem dobrej praktyki umiędzynarodowienia jest obecna na WT italianistyka z elementami studiów nad chrześcijaństwem a wielu wykładowców odbyło zagraniczne studia doktoranckie.

8. Studenci teologii uważają, iż wiele problemów związanych z ich zaangażowaniem w życie Wydziału oraz zmotywowaniem do rozwoju naukowego, społecznego, religijnego wynika z braku charyzmatycznych wykładowców, którzy poświęciłiby swój czas na pracę ze studentami, zachęcili ich do stałego doskonalenia umiejętności i formacji postaw. Studenci postrzegają to zwłaszcza w porównaniu ze studentami italianistyki z elementami studiów nad chrześcijaństwem. Zespół Oceniający zwraca uwagę, iż wskazany przez studentów problem ujawnił się już częściowo w poprzedniej akredytacji i zaleca podjęcie stosownych kroków w celu pobudzenia rozwoju Wydziału, którego potencjał nie jest w pełni wykorzystany.

9. Należy systematycznie, konsekwentnie oraz rzetelnie realizować na poziomie Wydziału i kierunku przewidziane procedury i narzędzia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Zespół Oceniający uznaje ich funkcjonalność i dostrzega istniejące trudności, jednak wyraża obawę, iż przygotowany WSZJK, pozostaje głównie zapisany w dokumentach, zaś jego wypracowane oraz zatwierdzone procedury i narzędzia nie są wprowadzane w praktykę Wydziału, ze względu na sprzeciw członków Rady Wydziału, co wyraźnie wpływa na obniżenie jakości kształcenia (np. prace etapowe i dyplomowe).

10. Pomimo regularnego przeprowadzania badania losów absolwentów Akademickie Biuro Karier opracowuje wyniki jedynie z uwzględnieniem wydziałów Uczelni, bez wyróżnienia sytuacji poszczególnych kierunków. Procedura nie przewiduje także przekazania wyników ankiet organom zajmującym się opracowywaniem planów i programów studiów. Warto wyróżnić w analizie sytuację poszczególnych kierunków, w tym wizytowanej teologii, a dane przekazywać odpowiedzialnym za programy studiów komisjom. Bowiemy obecnie Wydział zdobywa informacje o losach absolwentów przez instytucje Metropolii Szczecińsko-Kamieńskiej. Wskazane byłoby zatem opracowanie systemu, który pozwoli na zastosowanie wszystkich danych o losach wszystkich absolwentów w działaniach projakościowych.

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela 3

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
6	prowadzenie badań naukowych		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Władze Wydziału Teologicznego podziękowały za „wnikliwą i rzetelną ocenę funkcjonowania kierunku” i przedstawiły szereg wiarygodnych działań, które zostały podjęte w celu wyeliminowania i poprawy dostrzeżonych podczas wizytacji uchybień i niedociągnięć. Zadeklarowano dalsze starania dotyczące podejmowania i realizacji badań naukowych oraz ich umiędzynarodowienia m.in. podpisano nowe umowy o współpracy międzynarodowej, podjęto badania naukowe dotyczące relacji międzyreligijnych i międzywyznaniowych, wskazano na udział pracowników w zagranicznych konferencjach we Włoszech i w Niemczech, gdzie przedstawiono rezultaty realizowanych badań naukowych.

Podjęto działania dotyczące poprawy systemu opieki naukowej i dydaktycznej studentów kierunku teologia. Wskazano na działania zmierzające do zachęcenia studentów do korzystania z międzynarodowych i krajowych programów wymiany – przede wszystkim poprzez rozpowszechnienie znajomości celów, zasad i korzyści związanych z taką wymianą, wprowadzenie dodatkowego lektoratu z języka włoskiego oraz wykładów w językach obcych. Zadeklarowano również przeprowadzenie szkoleń dla pracowników z zakresu dydaktyki szczegółowej, co pozwoli na większe zróżnicowanie metod dydaktycznych stosowanych podczas realizowanych zajęć dydaktycznych, aktywizację studentów i wdrożenie nowych technologii informatyczno-komunikacyjnych. Od roku akademickiego 2014/2015 zostaną wprowadzone zmiany w realizacji zajęć dydaktycznych służących praktycznemu przygotowaniu studentów do przyszłej pracy w zawodzie nauczyciela religii, szczególnie w zakresie organizacji warsztatu pracy nauczyciela, planowania dydaktycznego, metodyki nauczania religii, oceniania kształtującego oraz pracy pedagogicznej z uczniami w różnym wieku. Nadesłane wyjaśnienia umożliwiają podniesienie ocen ze „znacząco” na „w pełni” w odniesieniu do kryteriów 6 i 7.